І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛИСТОПАДА 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 23, 1962 No. 223. VOL. LXVIII.

АМЕРИКА ПРИПИНИЛА МОРСЬКУ БЛЬОКАДУ КУБИ

ХРУЩОВ ОБІЦЯЄ ДО 30 ДНІВ ЗАБРАТИ СВОЇ БОМБОВИКИ

Вашингтон. — Президент Кеннеді увечері у вівторок 20-го листопада на пресовій конференції повідомив, що він зарядив припинити морську бльокаду Куби. Кілька мінут пізніше Департамент Оборони видав наказ негайно припинити бльокаду, і всі американські кораблі мали відплисти до своїх портів. Припинення бльокади сталося тому, що совєтський прем'єр Хрущов 20 листопада прислав запевнення Президентові, що до 30-ох днів забере з Куби свої бомбовики типу ІЛ-28, яких там має бути коло 30. Президент Кеннеді заявив, що внаслідок рішення Хрущова „значно поменшала небезпека, яка від 4-ох тижнів загрожувала цій півкулі". ЗДА почали були карантену Куби 24-го жовтня, щоб не допустити довозу офензивної зброї на Кубу. Лист Хрущова про те, що СССР забере свої бомбовики, закінчив 10-денні переговори між Москвою, Ню Йорком і Вашингтоном в справі вивозу з Куби офензивної зброї. Кастро ускладнив був ті переговори тим, що уважав 30 совєтських бомбовиків за свою власність. Але тепер він, мабуть під натиском Москви, а може тільки в порозумінні з нею, заявив в листі до головного секретаря Об'єднаних Націй У Танта що він дозволяє вивезти совєтські літаки, бо вони йому непотрібні як „перестарілі". Гадають, що Кастро дістав можливість скласти таку заяву перед відповіддю Москви Вашингтонові тому, щоб виглядало, що і він має голос в цій справі, і що Куба не є під наказами Мікояна. Президент Кеннеді заявив, що хоч Хрущов забирає свої літаки з Куби, то ще не є здійснені пункти порозуміння між Москвою і Вашингтоном із 27 і 28 жовтня, згідно з якими на Кубі міжнародна інспекція має ствердити, що там дійсно немає офензивної зброї, і немає запевнення, що в майбутньому не повториться історія із совєтськими ракетами на Кубі. Президент заявив, що летунська перевірка над Кубою буде продовжуватися так довго, поки не відбудеться міжнародна інспекція на Кубі, на яку погодився був Хрущов, але проти якої виступає Кастро. Президент сказав, що ЗДА не мають пляну інвазії Куби, але відмовився дати ґарантію в цій справі, поки не є здійснені повищі два пункти порозуміння з Хрущовим. Хрущов погодився на те, щоб американці могли рахувати і оглядати совєтські бомбовики, як їх вивозитимуть із Куби. Хрущов твердив, що з Куби забрали всю атомову зброю, та що туди СССР не буде посилати офензивної зброї. У Вашингтоні звертають увагу на те, що Кастро в повідомленні про згоду на вивіз совєтських бомбовиків вже не згадував про свої п'ять пунктів, між якими було домагання, щоб ЗДА опустили свою морську базу на Кубі Ґвантанамо, яку вони мають там від 1903 року. Кеннеді повідомив журналістів, що він не бажає собі, щоб представники урядових аґенцій не інформували преси про те, що робить уряд. Таке обмеження інформацій пресі було під час кубинської кризи, але воно вже скінчилося, хоч Департамент Оборони і надалі не буде подавати пресі тих відомостей, які могли б бути шкідливі для оборони цієї країни. Президент заявив, що капіталістична система в світі переможе, бо люди є однакові по обидвох боках залізної курти. Журналіст запитував Президента в цій справі у зв'язку з тим, що Хрущов недавно згадував, що комуністи можуть дечого навчитися і від капіталістів. Кеннеді сказав, що оптимістично дивиться на вислід боротьби між комунізмом і вільним світом. Державний секретар Дін Раск, промовляючи в Ню Йорку на прийнятті Товариства Закордонної Політики, сказав, що порозуміння між ЗДА і СССР в справі Куби, може мати вплив на розв'язку інших світових проблем. Провідники комуністичного світу повинні вирішити найважливішу проблему, що є перед ними, а це є справа миру, — казав Раск.

Президент закликає американців відзначити День Подяки побожно і з покорою

Вашингтон. — Президент Кеннеді видав окреме звернення з приводу Дня Подяки, в якому закликає всіх американців відзначити цей день „побожно і з покорою", як це робили більше як 300 років тому перші паломники в Плимуті, в Массачусетській затоці, і які започаткували звичай „збиратися разом кожного року та висловлювати вдячність Богові за те, що зберіг наші громади, і за ті плоди, які дала їхня праця в цій новій країні". Президент ствердив, що „День Подяки від давніх часів об'єднує американців із їхнім минулим, із теперішнім поколінням та з майбутнім всього людства". Президент закликає американських громадян „відновити духа паломників із першого Дня Подяки", і ту віру та присвятити Богові ту силу, яку вони черпали з тієї ідеї, що всі люди є братами.

Деякі економічні показники збільшилися в жовтні цього року

Вашингтон. — В жовтні цього року збільшилися деякі економічні показники в порівнянні з вереснем цього року, і ця обставина оптимістично настроює економістів та каже сподіватися, що не буде економічної знижки, як дехто передбачає, і як про це могли натякати економічні показники у вересні, які були обнизилися. І так в жовтні почалася будова 129,100 мешканевих одиниць — приватних, фармерських і нефармерських, що є на 17 відсотків більше як у вересні, і що в році дало б 1,497,000 одиниць, на 4 відсотки більше як в 1961-му році. В жовтні ц. р. число нових замовлень на товари (тривкі) було більше, як у вересні. Особисті прибутки збільшилися в порівнянні з вереснем; зросло число проданих товарів у дрібному продажу, і зменшилося дещо число безробітних. Все це свідчить про те, що жовтень був кращим місяцем під оглядом економіки, як вересень. Але треба згадати, що промислова продукція у жовтні була без зміни, і що число нефармерських робітників виказало маленьку зміну на краще. Але все таки урядові дорадники рекомендують в січні 1963-го року зменшити прибуткові податки, щоб скріпити економіку тими більйонами долярів, які населення матиме в кишені, заплативши менше податків.

Канада домагається якнайбільшої автономії для філій американських фабрик

Торонто, Онтаріо. — На конвенції Автомотивного Транспортового Товариства промовляв президент Канадійського Товариства Промисловців Карл А. Поллок, який сказав, що філії американських корпорацій в Канаді мусять мати якнайбільшу автономію. Це своє домагання основував він на тому, що „не завжди те все, що є добрим для матірньої корпорації в ЗДА є добрим і для Канади". Поллок підкреслив, що з цих його слів не можна гадати, що він не оцінює того всього, що зробив чужий капітал для розвитку канадійської економіки, або що він бажає викинути чужий капітал із Канади. На думку Поллока Канада направду втратила забагато своєї незалежности в користь ЗДА, коли дивитися на економіку, бо так значно збільшилися американські капітали в Канаді. Канадійці признають, що без отої потопи американських капіталів економіка Канади була б на далеко нижчому рівні, як тепер, і що тоді не можна б було знайти праці для щораз більшого числа населення. Але, на думку Поллока, не треба думати про економічну унію Канади із ЗДА, бо за тим мусіла б прийти і політична унія, проти чого є історичні традиції.

Проф. Ґінзберґ незадоволений із ставлення американської молоді до військової служби

Ню Йорк. — Директор Проєкту збереження людських ресурсів, професор Ілай Ґінзберґ заявив у звіті властям колюмбійського університету, що ставлення американської молоді до військової служби є таке, що воно могло б бути „запрошенням до національної катастрофи". Він заявив, що теперішня система покликування до військової служби спричинила те, що більшість молодих американців з огидою дивляться на обов'язок військової служби, і виростають без жадного зрозуміння військової повинности, з висновком, що якби, або коли їх покличуть до військової служби, то вони дивляться на це як на тягар, перешкоду, або як на удар нещастя, яке стало на них тоді, коли воно оминуло так багатьох інших. Професор Ґінзберґ заявляє, що військова служба повинна бути обов'язком всіх молодих людей, а тепер вона стає газардом, в якому деякі грачі мають значені карти. Професор Ґінзберґ пропонує кілька проєктів, які мали б заступити теперішній стан: 1. Всі юнаки моли б відбути військовий вишкіл, що тривав би від 4-ох до 6-ох тижнів, а льотерія вибрала б тих, які мають довше вишколюватися. 2. За допомогою льотерії мали б між 18-річними юнаками вибрати тих, що мають служити при війську. 3. Всі ті, що не є потрібні при збройних силах, мали б відбути цивільний вишкіл.

Конґресмен Міллер хвалиться виборчою перемогою республіканців

Вашингтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Е. Міллер заявив на пресовій конференції, що Республіканська партія в цьогорічних виборах здобула перемогу, хоч збільшила число своїх конґресменів тільки на два, а число її сенаторів зменшилося на 4. Міллер хвалиться статистичною перемогою республіканців і заявляє, що як ця тенденція буде втримуватися і при найближчих виборах в 1964-му році, то його партія здобуде контролю Палати Репрезентантів, а можливо, що виграє і президентські вибори, і Кеннеді залишить Білий Дім. Республіканські статистики обрахували, що республіканські кандидати до Палати Репрезентантів здобули цього року 48.1% всіх відданих голосів — на 3.9 мільйона більше, як в 1958-му році, а демократичні кандидати до Палати здобули лише 100.000 голосів більше, як в попередніх непрезидентських виборах. Коли б відкинути 11 південних стейтів, то республіканці мали б 49.6% голосів, відданих на кандидатів до Палати Репрезентантів. Але конґресмен Міллер не старався вияснити, чому республіканці не здобули більше число конґресменів.

В АМЕРИЦІ

● **Американці плянують** здобути найбільшу гору в світі Еверест в Гімаляях, куди має вибратися американська дружина, складена з 19-ох осіб під проводом 44-річного швайцарця Нормана Диренфорта, який тепер живе в Каліфорнії в Санта Моніка. Одночасно мають пробувати здобути ще два шпилі Льоце і Нутце. Еверест високий на 29,028 стіп; Льоце — 27,890 стіп, а Нутце — 25,850 стіп. Експедиція відбудеться між 2-им і 31-им травня 1963 р.

● **Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес** відвідав американських вояків в Антарктиці. Це вперше такий високий достойник ЗДА був в Антарктиці. З ним були ще три конґресмени, республіканець Крейґ Госмер і демократи Галіфілд та В. Р. Повдж. Був і генерал майор Дж. Г. Дуліт.

● **Видали 32-сторінкову книжку** під заголовком „Можливість вашої кар'єри в медицині", в якій заохочується учнів гайскулів студіювати медицину. Книжку видало Видавництво Чарлз Пфайцер і Компанія, 235 Іст 42-го вулиця в Ню Йорку, і там можна її набувати.

● **До Ню Йорку прибули** 5 моряків грецького вантажного корабля „Капітан Джордж", на якому вони були 24 години під час пожежі і пізніше з трудом врятувалися, а 18 інших моряків, хоч скочили у воду на рятункових човнах, то втопилися, бо тоді шалів буревій на океані коло Бермудських островів.

● **Новий податковий закон** з цього року скасував звільнення від оподаткування реальності американських громадян за кордоном, і тепер треба буде від домів, площ і землі в чужих країнах американським громадянам платити податок. Ця зміна відноситься і до тих, що тільки мешкають у ЗДА, і не є громадянами цієї країни.

● **На Флориді в Кейп Канавералі** з успіхом випробували керовану ракету „Мінутмен", яка перелетіла понад Атлантиком 4.000 миль.

Спілка Української Молоді Америки відбуде свій IX З'їзд у Ню Йорку

Ню Йорк. — В суботу і в неділю 24 і 25 листопада ц.р. відбудеться тут у великій залі Дому Організацій Визвольного Фронту при 315 Іст 10-та вулиця IX Головний З'їзд Спілки Української Молоді Америки (СУМА). У програмі З'їзду звідомлення з діяльности голови і керівників відділів Головної Управи СУМА і звіти Контрольної Комісії та Товариського Суду, як теж вибір нових керівних органів СУМА. В неділю, після Богослужень в українських церквах, відбудеться урочиста частина з'їзду з привітами, передаччю переходового прапору Головної Управи СУМА і доповіддю голови Центр. Вих. Ради СУМ в усьому світі д-ра Михайла Кушніра. Передбачене теж схвалення поправок і доповнень до статуту СУМА. Крім того, день перед тим, в суботу 24 листопада відбудеться в авдиторії школи св. Юра при 215 Іст 6-та вулиця в Ню Йорку забава з танцями, влаштована у зв'язку із з'їздом Осередком СУМА ім. ген. Т. Чупринки в Ню Йорку.

● **Пам'ять Миколи Лисенка** вшанував у 50-річчя його смерти філателістичний відділ Українського Музею у Клівленді виданням окремої серії не-державних марок п. н. „Українці у вільному світі в поклоні Лисенкові". Окремі аркуші цього випуску складаються із 25 марок — в тому 24 портретів Лисенка й одна з відповідним написом на пошану творця національної музичної культури України. Появився цей випуск, уже 12-ий з черги, заходом Степана Кікти, керівника філат. відділу при клівлендському Українському Музею.

ЖЕРТВИ КОМУНОКИТАЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Селяни з гімалайського племени Дафля, що мусіли тікати із своїх сіл внаслідок комунокитайського наступу на прикордонні індійські області, зокрема на провінцію Ассам.

Хрущов обвинувачує в хабарництві і в крадежах деяких провідних державних службовців, в тому теж і членів Компартії

Москва. — Найбільш сенсаційним моментом у промові Нікити Хрущова, виголошеній під час відкриття пленуму Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що почався у Москві в понеділок 19-го листопада, і присвяченій в основному питанням нової перебудови керівництва совєтським сільським господарством й індустрією, були його ствердження про надзвичайне поширення хабарництва, крадежей державного і громадського майна і різних різного роду спекуляцій в Совєтському Союзі. Згідно із заявою Хрущова, в хабарницьких й ошуканчих аферах, що коштували совєтській державі в перших місяцях 1961 року понад 61,000,000 рублів у грошах і матеріялах, брали участь „деякі провідні урядові особи", в тому теж, навіть члени компартії. У зв'язку з цим Хрущов вимагав безоглядної боротьби з ошуканцями, розкрадачами і хабарниками і суворої розправи з ними. Згадуючи про факт розкрадання 72,000 тонн державного збіжжя, Хрущов ствердив, що відбулося це на територіях України, РСФСР, Казахстану і Литви. Рак хабарництва — за словами Хрущово — проник навіть в центральні совєтські установи і департаменти міністерства. У зв'язку з розкриттям крадежей державного і громадського майна та хабарництвом ув'язнено в самій тільки Узбецькій республіці понад 150 осіб. Наради пленуму ЦК КПСС в другому дні його нарад, вівторок 20-го листопада, започаткував своїм виступом перший секретар ЦК Комуністичної партії України Микола Подгорний, який „підтримав палко" запропонований Хрущовим плян реорганізації керівництва двома головними ділянками совєтського господарства, сільських господарством й індустрією, і заявив, що головною причиною недоліків у керівництві і поганого стану господарства є сталінський „культ особи", живий ще далі в совєтському суспільстві. Атакував Підгорний при тому знов членів антипартійної групи.

В Монтреалі створено новий Відділ УЛТПА

Монтреал, Канада. — Минулої суботи, 17-го листопада, тут в домівці місцевої станиці Пласту відбулися перші наради українських лікарів і дентистів, в результаті яких створено новий відділ Українського Лікарського Товариства Північної Америки, вже 14-ий з черги. Наради відкрив їх ініціятор та обраний на їх предсідника д-р Роман Турко. Секретарював д-р В. Чубатий. Від Головної Управи УЛТПА привітав зібраних її голова, д-р Ростислав Сочинський з Ню Йорку, подавши загальний огляд історії, праці та досягнень очолюваної ним професійної установи українських лікарів північно-американського континенту. Зібраних вітали також голова сусіднього відділу УЛТ з Торонта д-р Григорій Шиманський та заступник голови УЛТПА д-р Микола Остафійчук і д-р Роман Турковський з Торонта. Новостворений відділ УЛТ в Монтреалі очолюють обрані на цих перших зборах: д-р Павло Таращук — голова, д-р Роман Струмінський — заст. голови, д-р Сава Томюк — секретар, д-р Вол. Чубатий — скарбник. Обрано також Контрольну Комісію в складі: д-р Микола Кухарищин, д-р Дмитро Тодосійчук та д-р Вол. Коваль. Новий відділ УЛТ нараховує понад 30 лікарів і дентистів з Квібеку, Нової Шкотії та Ню Бронсвику, як канадійських кроджениців, так і нових поселенців. Після нарад більшість їх учасників взяли участь у студентських вечерницях, відбувши при цій нагоді наради із студентами медицини Монтреальського університету, які виявили бажання зорганізуватися в Медичну Громаду при новозаснованому відділі УЛТ.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Виставка образів і акварель Олекси Грищенка,** видатного українського маляра, що живе у Франції, відбувається в днях 16 до 30 листопада ц. р. під патронатом радника культури М. Реймонда Есколіє в Галерії Модерного Мистецтва в Парижі. На виставці зібрані нові твори Грищенка, намальовані на Канарійських островах, в Баскійській затоці й у Венеції.

● **Економічна Комісія НТШ** влаштовує в суботу, дня 24 листопада в год. 7-ій веч. Наукову конференцію з доповіддю проф. Миколи Чировського на тему „Економічне положення ЗДА під сьогоднішній час". Відкриє конференсію проф. Ва-Відкриє конференцію проф. Вавідь в Українському Інституті Америки при 2 Іст 79-та вул. у Ню Йорку.

● **Наукове Засідання** Комісії УВАН для дослідження історії громадської думки на Україні з доповіддю мґр. Марти Богачевської п. н. „Революція 1848 року в Галичині та її ідейні прямування", відбудеться в суботу 24 листопада 1962 року о 7 год. веч. в будинку Академії, 206 Вест 100 вул., Н. Й.

● **Зустріч Зарева** відбудеться в днях 24-25 листопада ц. р. на Союзівці, Кергонксон, Н. Й. У програмі зустрічі доповіді Павла Дорожинського і Богдана Коваля про стан української молоді та студенства в Европі і в Південній Америці. В рамцях зустрічі буде виведена мистецька програма, приготована Любомиром Калиничем, як теж спільна вечеря і забава з танками під звуки місцевої оркестри.

● **Місто Станиславів в Західній Україні** перейменовано указом Верховного Совєту УССР на Івано-Франківськ, а не на Ново-Франківськ, як це було подано помилково в частині дотичного повідомлення, надрукованого у „Свободі", 15 листопада ц. р.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПРОПОНУЄ ІНДІЇ ПЕРЕМИР'Я

ІНДІЯ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВОНА ПОСТАВИТЬСЯ ПОЗИТИВНО ДО КОМУНОКИТАЙСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ, АЛЕ ТІЛЬКИ ТОДІ, ЯК БУДУТЬ СПОВНЕНІ ІНДІЙСЬКІ ВИМОГИ. — В ОФІЦІЙНИХ ІНДІЙСЬКИХ КОЛАХ ПОБОЮЮТЬСЯ, ЩО НОВА „МИРНА ПРОПОЗИЦІЯ" ПЕЙПІНҐУ, Є ТІЛЬКИ „ДИЯВОЛЬСЬКИМ МАНЕВРОМ"

Пейпінґ. — У вівторок 20-го листопада комунокитайський уряд сповістив офіційно, що він наказав припинити негайно, ще увечері 20 листопада, бойові операції здовж цілої індійської границі. Водночас із цим подано до відома, що „китайські прикордонні відділи будуть відведені з днем 1 грудня ц. р. на позиції, віддалені на 20 кілометрів (12,43 миль) поза граничні лінії, що існували між Китаєм та Індією" на 7 листопада 1959 року. Заява комунокитайського уряду закінчується ствердженням, що Китайська Народна Республіка виступає з такою пропозицією в намаганні закінчити ворожі дії між обидвома країнами, скорегувати граничну лінію і здійснити пропозиції, висловлені в ноті до Індії з дня 24 жовтня ц. р. В цій тодішній своїй ноті Пейпінґ теж вимагав, щоб обидві сторони відвели свої збройні з'єднання на лінії віддалені на 20 кілометрів від границі з 1959 року і започаткували переговори для мирної розв'язки справи скорегування спільних границь, але ж тоді Індія відкинула ці пропозиції, як неприйнятливі. Виступаючи із пропозицією перемир'я, комунокитайський уряд попередив, що його війська поведуть новий контрнаступ, „для самооборони", якщо індійські війська будуть продовжувати їхні атаки після проголошення Пейпінґом перемир'я, чи й після відведення військових з'єднань із окупованих областей. Комунокитайську пропозицію в справі припинення воєнних дій прийняв індійський уряд з застереженням, що він готовий поставитися до неї позитивно, але тільки тоді, як будуть сповнені вимоги Індії в цій справі. Як ствердив представник індійського уряду, досі Індія ніякої конкретної відповіді на свої вимоги не одержала. Головною точкою в цих вимогах було відновлення стану, що існував перед 8-им вересня ц. р., коли комунокитайці започаткували свої атаки на індійську територію і зайняли деякі місцевості в прикордонних індійських північносхідніх областях. Неофіційно, в урядових колах в Ню Делі, побоюються, що теперішня комунокитайська пропозиція про перемир'я є „дияволським маневром" з метою накинути Індії пропоновані вже давніше умови полагоди конфлікту, що їх Індія катеґорично відкинула. Після проголошення комунокитайського комунікату про перемир'я комунокитайський прем'єр Чу Ен-лай і міністер закордонних справ маршал Чен І прийняли на окремій конференції індійського шарже д'афер П. К. Банер'є. Звідомлення про переведену розмову не проголошено. Заява комунокитайського уряду передбачає, що якщо теперішня комунокитайська пропозиція буде прийнята Індією, то обидві сторони мають призначити негайно своїх представників для обговорення справи виведення військових з'єднань на пропоновані Пейпінґом лінії з 1959 р.

Гарриман очолює американську місію, вислану президентом Кеннеді до Індії

Вашингтон. — Під час своєї пресової конференції у вівторок 20 листопада през. Кеннеді сповістив, що в середу 21 листопада виїжджає до Індії спеціяльна американська місія очолювана асистентом державного секретаря для далекосхідніх справ В. Аверелом Гарриманом, завданням якої буде розгляд існуючої в Індії ситуації, як теж обговорення з індійським урядом нової комунокитайської пропозиції в справі перемир'я. Крім Гарримана до цієї американської місії включений асистент американського секретаря оборони Пол Г. Ніце й інші представники державного департаменту і департаменту оборони ЗДА. Згідно із заявою през. Кеннеді, подібну місію висилає теж Велика Британія. Водночас із цим през. Кеннеді заявив, що уряд ЗДА ставиться з великою обережністю до заяв Пейпінґу про перемиря і що ЗДА покищо не змінюють нічого в здійснюванні започаткованої ними мілітарної підтримки для Індії.

Всі міністри боннського уряду зрезиґнували, щоб уможливити Аденауерові вихід із кризи

Бонн. — Після резиґнації і складу західньонімецького уряду п'ятьох міністрів, членів партії Вільні Демократи, коаліційні з цією партією Християнський Демократичний Союз і його баварська філія Християнсько-Суспільний Союз, погодилися на резиґнацію з уряду теж і своїх представників — 15 інших міністрів, включно із контроверсійним міністром оборони Францом Йозефом Штравсом, особа якого привела до теперішньої кризи. Таким способом канцлер Аденауер матиме можливість перевести повну реорганізацію свого уряду, не розбиваючи теперішньої коаліції із Вільними Демократами. В політичних колах сподіваються, що Штравс в новоствореному уряді не займатиме вже посту міністра оборони і що без змін залишаться тільки два міністерські становища — міністерства закордонних справ з д-ром Гергардом Шредером і господарства із д-ром Людвиґом Ергардом.

У СВІТІ

● **Новим комендантом збройних сил ЗДА в Берліні** найменував през. Кеннеді ген. Джеймса Г. Полка на місце дотеперішнього команданта, що ним був від травня 1962 р. ген. Алберт Ватсон 2-ий. Перейме урядування новий командант дня 2 січня 1963 р. Пресовий секретар Білого Дому Салінґер повідомив у зв'язку з цим, що ця зміна не має ніякого відношення до теперішньої ситуації в Берліні.

● **Канадійська делеґація до ОН** запропонувала, щоб уряд Високого Комісаря ОН для втікачів був продовжений ще на п'ять дальших років. Проєкт цієї резолюції підтримують делеґації 22 держав. Закінчується встановлений для цієї аґенції ОН час діяння з кінцем 1953 року.

● **Посадник Західнього Берліну Віллі Брандт** виступив із вимогою до західніх держав, щоб вони випрацювали новий плян, який встановляв би можливість „способу життя" між Сходом і Заходом на терені цієї загальнонімецької столиці.

● **Генеральна конференція ЮНЕСКО** — Організації ОН для справ виховання, науки і культури — погодилася після довгих дебат на компромісовий бюджет цієї організації у висоті 39 000 000 долярів на витрати ЮНЕСКО в найближчих двох роках.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Загроза триває

До багатьох трагедій в історії Індії долучується тепер ще одна, чи не найбільша з усіх. Правда, в останніх повідомленнях сказано, що комуно - китайські агресори запропонували їй перемир'я" і навіть обіцяють звільнити захоплені ними частини індійської території, до яких вони раніше не видвигали претенсій, але це тієї трагедії про яку мова, по суті не змінює. Залишається бо факт, що початковий граничний конфлікт між більше символічною, ніж реальною, індійською залогою і комуно-китайськими напасниками перемінився у масовий, дбайливо приготований і стратегічно пляновий наступ комуно - китайських полчищ на ту південноазійську країну, яка із своїми майже 450 мільйонами населення є другою після Китаю найбільшою країною світу. Без формального проголошення війни, схидно стверджуючи свою готовість „переговорювати" і „порозумівчатись", комуно - китайські верховоди, зламавши без труду спротив слабої і неприготованої до оборони індійської залоги в Гімаляях, повели масовий наступ на багаті долини Індії, несучи з собою не лише руїну і злидні війни, але й всі страхіття народовбивчої комуністичної системи.

Індія переживає велику трагедію. Вона не тільки в тому, що на неї напав безпощадний ворог, вона — в провалі всієї політики та філософії, на якій та країна базувалася. Це бо Індія з її теперішнім урядом під проводом прем'єра Неру була репрезентантом та символом „невтралізму" в змаганні між рабовласницьким агресивним комунізмом і вільним світом. Це Індія пропагувала і практикувала „співіснування" з Москвою і Пейпінгом, а її представник в Об'єднаних Націях, як на глум, голосував в користь резолюції про прийняття червоного Китаю до тієї міжнародної установи вже навіть після того, як почалася комуно - китайська агресія в Гімаляях. Щоб доказати свою „добру волю" та свій невтралізм, Індія перебувала в стані майже повної безборонности, тоді як агресивний північний сусід до зубів озброювався. Щойно тепер, коли країна опинилася в смертельній загрозі, прем'єр Неру проголосив „першу війну за незалежність" Індії та закликав до оборони, хоч населення своєю оборонною готовістю випередило заклики уряду. Тільки що з тієї готовости, як воно не мало чим і не знало як боротися.

Трагедія Індії почалася майже рівночасно з великою міжнародно - політичною кризою у зв'язку з Кубою. В обидвох випадках напасники — комуністичні агресори: на Кубі російські, а в Індії китайські. На комуністичну агресивність на Кубі зареагувала Америка не тільки рішучим словом, але й величезною військовою могутністю, якої єдино злякався диктатор в Кремлі. Трагедія Індії в тому, що вона не мала такого аргументу для свого напасника, мабуть, більш напасливого, ніж його вчитель у Кремлі.

На конференції в справах закордонної політики, що відбулася в Державному Департаменті для редакторів американських газет у половині жовтня, один із керівників та знавців американської політики відносно Совєтського Союзу навів для характеристики теперішньої ситуації у світі почутий у Берліні дотеп про політичних оптимістів і песимістів. Оптимісти — кажуть берлінці — це ті, що вчаться російської мови, а песимісти, це ті, що вчаться китайської. Ситуація, яка витворилася у зв'язку з комуно-китайським наступом на Індію, надає цьому дотепові багато політичного сенсу й реалізму. З жалем треба ствердити, що до трагедії Індії причинився не тільки наївний політичний невтралізм Індії, але своїх рук до цього приклала й 38-ма паралеля з річкою Ялу під час війни в Кореї, якщо не сягати ще далі, до сумної слави американських „спеців" і дорадників під час комуністичної війни в самому Китаї. А першопричиною тих усіх трагедій є зловісна червона зірка над Кремлем. І поки вона там стоятиме, як розбишацький символ кремлівських диктаторів-імперіялістів, доти всьому світові загрожуватимуть такі самі трагедії, як їх переживає Україна та інші поневолені Москвою нації. Тактичні відступи Москви з Куби чи червоного Китаю з Індії цієї загрози в нічому не поменшують.

Франція на порозі нової ери

Протягом останнього сторіччя своєї історії Франція, яка дала початок европейській демократії з її парляментарним ладом, була зразком і прикладом демократичних інституцій для всього світу, особливо своєю багатопартійною парляментарною системою, урядами, що були призначувані і вдержувані довір'ям більшости парляменту, вибраними на чотири роки президентами та ін. Як клясична країна парляментаризму, Франція водночас із цим була демократичною державою, в якій той парляментаризм, зведений до абсурду, почав деґенеруватися. Ніде в світі не було стільки урядових криз, ніде не змінялися так часто прем'єри і ніде так часто не проголошувано нових виборів, як у Франції. І дехто пророкував, що вона зближається до неминучого кінця своєї великодержавної ролі.

Проте, всі ці пророцтва виявилися передчасними. Прикметний французам здоровий розум став — особливо ж після приходу до влади де Ґоля — брати верх над партійною анархією і розґардіяшем. Франція почала відходити від партійної системи, традицій і практик Третьої і Четвертої Республік, які дали багато цікавих і видатних політиків, але не дали ні одного доброго уряду. Започаткований де Ґолем і його Союзом Нової Республіки реформаційний рух повів країну до поступового уздоровлювання.

Найбільш показовим і вирішальним зворотом у цьому напрямку стали цьогорічні парляментарні вибори, розписані внаслідок уділення парляментарною більшістю вотуму недовір'я для дотеперішнього прем'єра — ґоліста Помпіду. Перша рунда цих виборів відбулася в неділю 18-го листопада, а друга відбудеться в неділю 25-го листопада.

Згідно з дотеперішніми частинними вислідами, ці вибори є переломовими для дальшого розвитку парляментарного ладу у Франції і для встановлення нових принципів та методів правління. Як показують проголошені підрахунки, вибори принесли видатну перемогу ґолістським кандидатам, які в першій рунді здобули 6 526 414 голосів на всіх 18 931 733 відданих голосів, значить стільки, скільки не здобула ніколи жадна з французьких партій. Якщо з таким же успіхом для ґолістів буде відбуватися друга рунда виборів у неділю 25-го листопада, то де Ґоль і його рух матимуть у парляменті більшість, і це буде знову ж першим таким випадком в історії французького парляменту останніх десятиріч. Перемога ґолістів тим більш маркантна, що здобули вони її проти справжнього таки спільного фронту партій, зокрема проти всіх намагань комуністів „вибити ґрунт" з-під де Ґоля. Вибори принесли дошкульну поразку зблькованим чотирьом партіям — соціялістам, радикалам, народним республіканцям і незалежним або консерватистам. Не зважаючи на те, що вони, щоб перемогти ґолістів, погодилися подекуди виставляти одного спільного кандидата, всі ці зблоковані партії програли. Зокрема зазнали поразки такі їх видатні репрезентанти, як колишні прем'єри Поль Рейно і П'єр Мендес-Франс. Скомпромітувався і зазнав невдачі у своїй політиці також соціяліст Ґю Молле, який виступав перед виборами із закликом, щоб соціялісти підтримували комуністів. Всі ці намагання не дали ніякого успіху, і переможцями вийшли таки поборювані з усіх боків ґолісти.

Своїм голосуванням французький народ наділив ще раз довір'ям де Ґоля, даючи йому повновласті не тільки далі репрезентувати французьку державу, але й продовжувати започатковану ними політичну стабілізацію і господарське та моральне відновлення країни. З цього погляду Франція, пориваючи з минулим, стоїть справді таки на порозі нової доби.

ДУМКИ У ДЕНЬ ПОДЯКИ

Традиційне американське релігійно - національне свято День Подяки сягає своїми початками перших днів поселення европейських колоністів на цьому континенті.

Сповнені релігійного фанатизму, паломники, після своїх перших багатих жнив у Новому Світі в 1621-му році, започаткували цю шляхетну традицію подяки Творцеві за всі його дочасні добра - щедроти. Покинувши свою негостинну батьківщину, Англію, вони перебули короткий час у Голляндії, але й там зазнали національного і релігійного гніту. І тоді вирішили вони пуститися кораблем „Майфлавером" у довгу, важку й небезпечну дорогу за широке море, в Америку, охрещену потім „країною волі".

На тимчасовому своєму скитанні в протестантській частині Голляндії, кальвінського релігійного напрямку, англійські одчайдухи, паломники, запізнались з деякими релігійними звичаями, поміж ними — з традицією відзначувати День Подяки. І цей шляхетний звичай запровадили вони на американській землі року Божого 1621-го. Історичним доказом цього є проклямація їхнього губернатора Вілляма Бредфорда з цього ж року, яка нав'язує перший американський День Подяки до „глибокошанованого звичаю в Голляндії".

Мешканці міста Лейдену, в Голляндії, відзначали щорічно народно - релігійними маніфестаціями визволення свого міста від еспанських напасників, що сталося 3-го жовтня 1574-го року. Мабуть, під враженням цих патріотичних святкувань перші европейські колоністи на свій лад, багато, пишно й урочисто, відзначили перші здобутки своїх рук. Із загального числа 102-ох осіб, що прибули в околиці Плімуту, в теперішньому стейті Месачусетс, ледве половина дожила до Дня Подяки. За столами засіли також їхні гості - сусіди, автохтони цього краю, червоношкірі індіяни, дев'ятдесят осіб числом. Ось така приблизно ґенеза всенаціонального свята цього краю, Дня Подяки, свята незнаного у наші дні в інших, навіть глибокохристиянських країнах світу.

Кожного року Президент держави видає окрему проклямацію до населення, в якій, підкреслюючи значення Дня Подяки, нав'язує політичну ситуацію в Америці й цілому світі до ідей та історичних засад цього свята. Американська преса також присвячує свої шпальти цій традиції, підкреслюючи, що населення ЗДА в своїй переважній більшості сильно й глибоко прив'язане до священних заповітів своїх батьків; що Америка, досягнувши небувалих висот в економічній, господарчій та технічній ділянках, і в наші дні, насичені „злобою цього грішного світу", глибоко релігійна держава.

Американський народ, не зважаючи на найвищий у своїй історії життьовий стандарт, надзвичайно жертвенний на церковно - релігійні цілі. Наприклад, у 1959-му році 49 релігійних груп - конфесій цієї країни пожертвували на церковні цілі два з половиною більйони долярів. Хоч, на думку деяких церковних кол, це зовсім скромна сума, дана „на Боже", якщо зважити, що в тому ж самому році загальний прибуток населення становив 450 більйонів долярів.

Як би не було, жадна країна світу не жертвує на релігійно - церковні цілі так багато, як Америка. І це її найкращий моральний капітал, а для широкого світу це пророча легітимація моральних і духових прикмет найбільшої потуги вільного світу, З'єдинених Держав Америки. За старим українським прислів'ям, своїм і чужим, приятелям і ворогам цієї країни, її боголюбивого народу, слід сказати: хто з Богом, то й Бог з ним.

М. Ф.

Робітництво і працедавці домагаються $10-більйонового зменшення податків

Вашингтон. — Дорадчий Президентський Комітет в справах праці і працедавців закликає уряд до „негайного визначного зменшення прибуткових податків", і особистих і від корпорацій, зараз на початку найближчого року. Це зменшення податків мало б винести коло дол. 10 більйонів, і воно мало б відбутися в рямках реформи податкової системи, але не рівночасно, бо податкова реформа могла б бути ухвалена пізніше в 1963-му році. В цій рекомендації Президентові пишеться про те, що ЗДА мусять поліпшити рекорд економічного росту, а найкращим засобом до цього є редукція прибуткових податків. Секретар праці Віллард Вірц і підсекретар торгівлі Едвард Ґудман схвалили рішення більшости цього комітету. Також і секретар скарбу є за те, щоб зменшити прибуткові податки, але він хотів би робити це ратами, а не нараз. Меншість комітету хотіла б зменшити податки тільки на чотири до п'ятьох більйонів долярів. Дехто з членів комітету бажав би зменшити федеральні видатки. До комітету належать по 7 представників від робітництва і працедавців, і 5 від громадянства. Фармерська організація „Нешенел Ґрендж" є проти менших податків під час державного дефіциту.

ЗДА плянують видати на оборону в новому бюджеті понад $50 більйонів

Вашинґтон. — Представник секретаря оборони заявив, що оборонний бюджет в році, що зачнеться 1-го липня 1963-го року, буде принаймні на два до трьох більйонів більший, значить, що виноситиме понад $50 більйонів. Оборонний бюджет в році, що закінчиться 30-го червня 1963 має винести $48.3 більйони. Збільшення оборонного бюджету є конечне, хоч секретар оборони Роберт МекНамара зарядив якнайбільші ощадності. Якщо муситься продовжувати всі ті оборонні проєкти і плянування, які вже є тепер, то не можна обійтися без збільшення бюджету. Треба ще додати те, що МекНамара плянує збільшити платні військовикам, що мусить спричинити дальший ріст оборонного бюджету.

І. М. Новосівський

АМЕРИКА Й УКРАЇНА

З великим заінтересуванням прочитав я у „Свободі" повідомлення про досліди над віднайденим американським оригінальним урядовим документом в справі визнання України („Свобода" з 10 листопада ц. р.) та передову, присвячену цій справі („Свобода" з 15 листопада). Документ цікавий і вартий того, щоб над ним попрацював серйозний український дослідник. Цей документ я використовував для своєї праці „Буковина на Мировій Конференції 1919-го року", на цю тему я робив доповідь в НТШ у Ню Йорку 4 лютого 1957-го року. Можна тільки радіти, що цей документ звернув на себе увагу наших молодших дослідників.

Згаданий документ знаходиться у двадцятитомовій праці члена американської делеґації на Мирову Конференцію, Дейвіда Міллера (David Hunter Miller) п. з.: "My Diary at the Conference of Paris," а саме в четвертому томі на стор. 209-281, як документ ч. 246. Ця праця видана коштом автора, накладом, здається, тільки 40 примірників, з яких один примірник зберігається в бібліотеці Колумбійського університету.

Є вірним, „по формі", твердження, що цей документ не згадує (у розділі про Україну) про Буковину. Але по суті це не зовсім вірно. Бо в розділі, де розглядається румунські територіяльні вимоги, „Нарис" рекомендує поділити Буковину на дві головні етнографічні області, визнаючи за Румунією тільки румунську етнографічну частину. Про українську етнографічну частину цей документ виразно нічого не каже, але є очевидним, що вона мала б поділяти долю інших українських земель (Галичини).

„Нарис" є вправді зрушенням з місця української проблеми, але він не визначає ближче змісту визнання: чи Україна повинна була б мати повну, чи обмежену суверенність. Але Українська Держава — УНР — була тоді дійсністю, і автори „Нарису" ніяк не могли поминути її мовчанкою. Та, не зважаючи на це, його автори не могли вийти із „зачарованого кола" Росії, бо в розділі про Росію вони рекомендували заохочувати до об'єднання з Росією — на засадах федеративних або демократичних (тобто в характері звичайних областей!) — ті пограничні західні і південні області, які відірвалися від Росії і встановили свої самостійні уряди (Балтика, Україна, кавказькі народи тощо). „Нарис" робить у цьому — стремлінні і заохочуванні об'єднатися — вийняток тільки для Фінляндії, Польщі, Вірменії та, може, для Литви. Ба що більше, „Нарис" ставить як передумову визнання України — її вітальність, силу. Треба зазначити, що вітальність, сила не є елементом права, а в основі самовизначення лежить право, а не сила.

До такої передумови визнання держави займав своє становище також д-р Міллер у своїй критичній заввазі на працю Голла "When Does a State Come Into Existence."

На погляд Міллера, факт створення самостійної держави треба визнати у міжнародних стосунках тоді, коли новостворена держава є дійсно самостійною й здатною волею й чином власного народу цю незалежність задержати перед силами, що її заперечують (цит. твір, том XX, стор. 331 сл.). Як бачимо, Міллер кладе в основу цієї доктрини також силу, а не право. В Україні не внутрішні, а зовнішні сили заперечували українську незалежність, несли хаос. У світлі згаданої доктрини Україна, при великій технічній і чисельній перевазі сил сусідів, що йшли — не тільки при пасивній, але навіть при активній допомозі союзників — на загарбання української національної території, не могла задержати своєї самостійности, тобто не могла доказати своєї „вітальности". Який же доказ вітальности може дати в'юн у зубах розбишацької щуки?! У розумінні цієї доктрини жадний малий нарід не міг би виявити своєї вітальности перед сильним сусідом-імперіялістом, який завжди знайде привід заперечувати незалежність малого народу-сусіда.

Союзники — за вийнятком ЗДА — цікавилися Україною, як окремою державою, до тої пори, поки вона являла собою організовану силу, яку й оскільки її можна було б використати в боротьбі проти Центральних Держав. Коли не було такої потреби, для союзників українська проблема залишилася російською внутрішньою проблемою. Американські державні мужі, відповідальні за зовнішню політику ЗДА, так трактували українське питання весь час, навіть тоді, коли Франція й Англія були готові визнати незалежність України.

В українській науці ми зустрілися з поважною думкою про те, що сам президент Вільсон спочатку ставився прихильно до української проблеми, і аж пізніше його наставлення до цього питання змінилося на неґативне. На нашу думку, для такого твердження нема достатніх підстав. Вільсон ніде й ніколи ані словом, ані ділом не показав свого прихильного наставлення до української проблеми. А єдинонеділимське наставлення виявляє з багатьох його потягнень на Мировій Конференції. У проблематиці Східньої Европи він був вихований — як і вся американська еліта — на „правдах" російської науки, у світлі якої український народ — це вітка єдиного великого „русского" народу. І ці „правди" тоді й тепер важко вибити з голів американських державних мужів. Правда, Вільсон заздалегідь призбирував об'єктивні інформації про питання, які могли виринути на Мировій Конференції, і для цієї мети створив Бюро Вивідування (Inquiry) — під керівництвом проф. Ісаяха Бавмена. Висновки проаналізованих Бюром відомостей передавано Вільсонові за посередництвом полк. Гавза. Але ось якою саламахою годував Бавмен Вільсона в українській проблематиці: "...the Ukraine has never had political unity, and its people do not form a distinct and homogeneous nation. There is no distinctive social and cultural type... A western Ukrainian Republic under Petlura was organized and opposed Poles in the west, Bolshevists in the northeast, and the central Ukrainian government in the southeast..." ("The New World. Problems of Political Geography." New York, 1921, стор. 402).

Такими очима дивилися тоді на українську проблему всі державні мужі ЗДА, всі їх дипломати — включно з великим ідеалістом президентом В. Вільсоном, який щиро прагнув здійснити свою доктрину самовизначення. Всі вони дивились на українську національну революцію (самовизначення) через призму американської революції 1861-го року, і, вважаючи українців та москалів за „однородну націю" ставилися неґативно до українського самовизначення. Опріч того, Вільсон уважав „постанову підвладних" (Деккер), а не революцію, властивим шляхом самовизначення.

Оце тло, на якому зродився вищезгаданий „Нарис", це духовий клімат, в якому росли ті, що мали його здійснювати на Мировій Конференції.

Завдання наших науковців — вивчати вищезгаданий документ і робити правдиві висновки. І через призму цих висновків розглядати сучасне наставлення американської політики до проблеми України і діяти, щоб історія не повторилася.

З НАШИХ БУДНІВ

Пером чи ногами?

У пошані схилю голову перед ентузіястами копаного м'яча з Ню Йорку, Нюарку і Філядельфії, де маємо т. зв. лігові команди. Хай дорогі сусіди вибачать, але я хочу тут, у першу чергу, сказати кілька теплих слів на адресу прихильників і меценатів нашого УСК-у. Знаю їх усіх і часто бачу їх „в акції", деякі з них добрі мої приятелі. Створили, так би мовити, неґартероване товариство прихильників УСК-у і працюють для нього, не покладаючи рук, з небувалою самопосвятою. Люблять той копаний м'яч не лише з глибини душі, але й з глибини власної кишені, як говорив колись відомий меценат, Євген Чикаленко.

І я не погоджуюсь з авторами деяких статтей, які крячуть горними воронами, що в нас, мовляв, немає меценатів... Неправда! Є меценати, та ще й які, але покищо оте їхнє меценатство прив'язане до... бальона, тобто до копаного м'яча. Якби так взяти олівчика та підрахувати, скільки грошей сипнула Філядельфія з Ню Йорком на купно заграничних футбольних зірок, то, очевидно, всякі інші наші збіркові акції, включно з Національним Фондом, стоятимуть трохи позаду... Ну, але зате маємо успіхи на футбольному фронті, а один з коп'ями, п. Михайло Нога, попав навіть до енциклопедичного лексикону!

Все це дуже гарно і такими здобутками треба, безумовно, радіти. Мені лише жаль серце стискає і черв'ячок заздрости точить печінку — чому, наприклад, ми, письменники, люди пера, не маємо таких жертвенних і самовідданих меценатів, як мають їх наші, заграничного приплоду, футболісти?..

Колись майбутній історик української еміґрації запише, якщо не золотими, то хоч срібними буквами, що напротязі десятиріччя, 1950—60-их років, ця еміґрація витратила на футбол стільки й стільки сотень тисяч долярів. Це в порядку. Та коли той самий історик перейде до іншого департаменту і схоче, наприклад, підсумувати, скільки в тому самому часі влаштовано в нас літературних конкурсів, скільки книжок нагороджено чи відзначено, скільки нових п'єс поставлено, — то мені здається, що той історик почухається в чуприну або в лисину і знайдеться „в кранці": що написати для потомности і грядущих поколінь?.. Сказати їм сумну правду чи вигадати ще одну леґенду?

Звичайно, не одна лише література, але й інші ділянки мистецтва та науки в нас тяжко покривджені в порівнянні з мистецтвом футболу. Я згадаю тут один яскравий випадок: сорок років працював наш відомий музиколог, д-р Зиновій Лисько, над своїм „Кодексом українських народних пісень", монументальним твором, в якому зібрано й науково опрацьовано 10 тисяч наших народних пісень! Сорок років трудився доктор Лисько над своєю книгою, а оце вже двадцять років чекає на опублікування твору, який засвідчив би перед світом про духове багатство нашої культури, про живучість української еміґрації може й навіть краще, як усі виграні чи програні матчі наших футбольних команд.

В цей День Подяки, при обильно заставлених ястівєм і питієм столах, помiркуйте, дорогі земляки, які вдячні будуть вам колись грядущі покоління, якщо ви тепер простягнете помічну руку НТШ та УВАН і допоможете цим заслуженим науковим установам та Видавничому Комітетові видати друком небуденний твір д-ра Лиська!

Ікер

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(38)

— Самозобов'язання? — не міг приховати свого подиву й водночас захоплення Ходжаєв. — Так це ж чудово! І постанова є?

— Є, — відповів Олександер Іванович, злегка усміхаючись.

— Постанова — це велике діло. В нас, в Узбекістані, найголовніше, щоб було „кагас бар"! — засміявся Ходжаєв, поблискуючи веселими іскорками в очах. — Але розкажіть, як це вам вдалося?

Олександер Іванович коротко розповів, як він провів постанову про самозобов'язання на засіданні правління колгоспу імени Ахунбабаєва, як несподівано знайшов підтримку збоку Назири Бабаджанової, а Ходжаєв, слухаючи, аж підскочив на стільці кілька разів.

— Будинок породіль у кишлаку, — це нове в Узбекістані! Це треба не тільки хвалити, а й — популяризувати, наслідувати! Ви писали про це в пресі?

— Ні, з мене поганий журналіст, — відповів Олександер Іванович.

— Розумію, — кивнув головою Ходжаєв, — скромність не дозволяє писати про це. Але бувають такі справи, коли скромність ні до чого, коли її треба відсунути на інший випадок... Гаразд! Я сам напишу в республіканських газетах. — І він знову нахилився, перегортаючи сторінки журналу.

Коло другого столу Таскіра тихо перешіптувалась з Пісочкіною, даючи їй пояснення. Нараз вона нерішуче повернула голову до лікаря.

— Нам треба, Олександре Івановичу, контрольний журнал з малярії...

— До речі, я хотів би глянути ще журнал звільнень, — знову відірвався від читання Ходжаєв.

— Це в мене вдома, — я вчора перевіряв місячний звіт і забрав до себе. — Олександер Іванович злегка кивнув головою Таскірі: — Будь ласка, принесіть їх. На моєму столі з правого боку.

За кілька хвилин Таскіра принесла журнал, але Ходжаєв не встиг навіть переглянути першу сторінку, як у дверях кабінету з'явилась Ніна Олександрівна.

— Чому ж ти не запрошуєш гостей, Сашо? В мене саме поспів обід.

— Прошу познайомитись — моя дружина, — відрекомендував Ходжаєву Олександер Іванович, мимоволі дивуючись, коли це Ніна Олександрівна встигла дізнатись про приїзд завідувача, переодягтись і навіть трохи підмалювати губи.

— Хто-хто, а Марія Андріївна повинна радіти з запрошення, — пожартував Ходжаєв, добродушно всміхаючись до Пісочкіної. — З шостої ранку я мордую її голодом. Ми з нею вже побували на двох дільницях і трьох фельдшерських пунктах...

— От і прекрасно! — привітно всміхнулась Ніна Олександрівна, з цікавістю і в той же час непомітно розглядаючи лице Ходжаєва. — Тільки прошу вибачити: обід дуже скромний, тут нічого не дістанеш...

— Ну, що ж! Якщо просить господиня, треба скоритись. — Ходжаєв закрив журнал, узяв кашкета й подався за Ніною Олександрівною.

Жучка прийшла вже в двір і чекала, коли старий Ізмаїл замкне двері амбуляторії. Поява чужих людей, що сміливо, не звертаючи на неї ніякої уваги, переходили, як у себе вдома, через лікарняний двір, змусила її нашорошитись. Вона бентежно настовбурчила вуха, але, побачивши разом з чужими Олександра Івановича, заспокоїлась, опустила хвіст і, оглядаючись, пішла геть.

Недалеко дверей до кухні стояла коло миски з помиями мати й сумно дивилась услід Жучці.

— Кого це ви, бабусю, годуєте? — привітно спитав, підходячи, Ходжаєв. — Я щось не бачу у вас ні гусей, ні качок...

— Ні, це я собаку, та чогось уже третій день нічого не хоче їсти...

Ніна Олександрівна, побачивши виставлену з помиями миску, ахнула в душі. „Навмисно! Безперечно, навмисно виставила з кухні миску стара відьма!" — сказала вона до себе і, щоб свекруха не скомпрометувала їх ще якимось простацьким висловом, поспішила відчинити до квартири двері. Однак, Ходжаєв затримався і запитливо обернувся до Олександра Івановича.

— Моя мати, — відповів на його погляд Олександер Іванович, теж скоса поглядаючи на недоречну миску.

Ходжаєв вклонився і з пошаною легко потиснув кощаву руку, яку стара, перше ніж подати гостеві, на всякий випадок швиденько обтерла об фартух.

Гість сподобався їй. Вона теж уже дізналася від невістки, що до Сашка приїхало начальство, і це трохи збентежило її. Хоч була ще квола й не почувалась на силах, та все ж, як могла, подбала на кухні, щоб начальство було задоволене. Начальник показав себе зараз зовсім не таким пихатим, як думалося їй; видати, неґорда, проста людина. І стара заспокоїлась, приємно думаючи, що з таким начальником Сашкові не погано обійдеться...

Ходжаєв, побачивши коло вікна Васю, який не міг відірвати очей від критого брезентом авта на вулиці, відразу подався до нього.

—Ну, давай познайомимось!

Вася підозріло глянув на смаглявого незнайомого бабая[1] й набурмосився.

[1] Бабай — дід.

ВИСЛІД КОНКУРСУ ЮНИХ АВТОРІВ У ШЕВЧЕНКОВОМУ РОЦІ

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури проголосило у Шевченковому 1961 Році конкурс юних авторів на літературні і образотворчі праці про Т. Шевченка і його творчість.

Після розгляду надісланих праць оціночне жюрі в складі проф. В. Радзикевич — голова і ред. Б. Гошовський, проф. Т. Залеський, д-р Ю. Лисяк і письменник Л. Полтава — члени, признало такі нагороди молодшій групі авторів:

1. Ані Мостович, літ 12, пласт. новачці самітниці, вивчає українознавство дома, в Луісвіл, ЗДА, за нарис „Гамалія" (друк в „Веселці", березень 1962) першу нагороду — „Історію України-Руси" М. Грушевського, фундація В-ва „Книгоспілка" в Ню Йорку.

2. Вікторові Кубику, літ 13, б. учневі рідної школи при парохії св. Володимира і Ольги, тепер учневі проф. Д. Соловія в Сейнт Пол, Мінн., ЗДА, за репортаж „Ми були на відкритті пам'ятника Т. Шевченкові в Вінніпеґу" (друк. у „Веселці", березень 1962) другу нагороду — „Історію української літератури" М. Грушевського, фундація В-ва „Книгоспілка" в Ню Йорку.

3. Три рівнорядні нагороди, а саме Лярисі Софії Вітошинській, літ 12, членці СУМ у Франції, за спробу аналізи „Гамалії" Т. Шевченка (друк. в „Веселці" за березень 1962), Мирославові Юрієві Гарасевичеві, літ 11, Філядельфія, за нарис „Щоб добру навчили", і Тамарі Рихтицькій, літ 11, пласт. новачці, укр. школи св. о. Миколая в Шикаґо, за нарис „Похорон Т. Шевченка". Нагороди — книжки: „Сходить сонце" О. Кобця, фунд. автора і видавця М. Чорнокосинського, „Вірний приятель" С. Парфанович, фунд. видавця М. Денисюка і „Бабунині казки" Т. Білецької, фунд. ОПДЛ.

Нагороди у старшій групі авторів: Признано п'ять рівнорядних нагород, а саме Олі Войко, літ 15, уч. рідної школи при філії УНО в Торонто за статтю „Нездійснені мрії Т. Шевченка", Іні Гікавій, літ 15, членці СУМА — Осередок ім. М. Павлушкова в Шикаґо за статтю „Шевченко і Чорне море" (друк. в „Веселці", березень 1962), Тамарі Городиській, літ 15, членці „Молодої Просвіти" в Філядельфії за статтю „Шевченко — борець за Божу Правду", Володимирові Кульчицькому, літ 15, учився тільки дома, тепер учень курсів українознавства при парохії св. Володимира в Гемілтоні за статтю „Життя і творчість Т. Шевченка" і Олі Русняк, літ 15, членка СУМА, Осередок ім. М. Павлушкова в Шикаґо за статтю „Незабутній пророк". Нагороди — книжки: І. Франко „Вибрані твори" за ред. В. Радзикевича, фунд. Наук. Т-ва ім. Шевченка в ЗДА, „1709" роман Л. Полтави, фунд. В-ва „Книгоспілка" і пластинка „Гетьмани" М. Скали-Старицькоог, (або інша) фунд. коop. „Плай" в Торонто.

Крім признання нагород, рішено відзначити писання — вірші, життєписні нариси і под. — про Т. Шевченка таких молодших авторів: Бойкевич Андрій (уч. школи св. о. Миколая в Шикаґо (вірш, друк. в „Веселці", березень 1962), Тетяна Гаєцька, уч. школи св. о. Миколая в Шикаґо, Володимир Дозорський, вчиться українознавства тільки дома, в Ірі, Пенс., ЗДА, Оленка Кукуруза, уч. рідної школи при парохії св. Юрія в Міннеаполіс, ЗДА, Лисик Леся, членка СУМА — Осередок в Шикаґо, Богдан Монтасевич у Торонто, Марія Миколенко, пластунка в Гемтремк, Мінн., ЗДА, Роман Оленич, уч. рідної школи при парохії св. о. Миколая в Торонто, Володимир Оленич, уч. цієї школи, член СУМ, Волод. Пилипчук, Ст. Кетерінс, Онт., Богдан Піжицький, Ст. Кетерінс, Онт., Марта Пришляк, пласт. - новачка Гартфорд, Конн. ЗДА, Нестор Попович, член СУМА — Осередок в Шикаґо, Росіцька Леся, уч. рідної школи при парафії св. Володимира в Гемілтоні, Онт., Олена Стефанська, уч. рідної школи при парафії св. Юрія в Міннеаполіс, ЗДА, Роман Стельмах, уч. рідної школи в Балтімор, ЗДА, Сингаївський Аркадій, уч. рідної школи в Міннеаполіс, ЗДА, Орися Сенюк, пластунка, уч. школи українознавства в Дітройт, ЗДА, Марія Семенюк, Міннеаполіс, ЗДА, Марта Чайковська, пл.-новачка, уч. рідної школи в Гартфорд, ЗДА.

У групі старших юних авторів відзначено: Леся Дмитрів, уч. рідної школи при філії УНО в Торонто, Софія Дудич, членка СУМА — Осередок в Шикаґо, Олекса Завгородний, уч. рідної школи при церкві св. Володимира в Гемілтоні, Онт., Марія Маланчук, уч. рідної школи при філії УНО в Торонто, Наталка Пилипюк, Оксана Попович, Микола Сідельник і Галина Стельмащук — всі члени СУМА, Осередок в Шикаґо і Марія Чабалка, уч. рідної школи при філії УНО в Торонто.

Усі відзначені учасники конкурсу одержать пам'ятку-книжку.

Після розгляду надісланих образотворчих праць оціночне жюрі в складі д-р Б. Стебельський — голова, мистці М. Левицький, А. Малюца, П. Мегик і П. Сидоренко члени, признало такі нагороди молодшій групі авторів:

1. Ігорові Микитинові, літ 11, уч. рідної школи при парохії св. о. Миколая і Української Образотворчої Студії мистця П. Сидоренка в Торонто за портрет - лінорит Т. Шевченка (друк. в „Веселці", березень 1962) першу нагороду — повне видання творів І. Франка, фунд. В-ва „Книгоспілка" в Ню Йорку.

2. Володимирові Пилипчукові, літ 12, уч. рідної школи в Ст. Кетерінс, Онт. за олійну картину „Село на нашій Україні" другу нагороду — повне видання творів М. Коцюбинського, фунд. В-ва „Книгоспілка" в Ню Йорку.

3. Ларисі Софії Вітошинській, літ 12, членці СУМ у Франції за акварельну картину „Горить Скутара" — третю нагороду — альбомне видання „Слова о полку", фунд. В-ва „Київ" д-ра Б. Романенчука у Філядельфії і збірку Ганни Черінь „Братік і сестричка", фунд. ОПДЛ.

4. Христині Новаківській, літ 11, уч. рідної школи при парохії св. о. Миколая в Торонті, пластунці, за картину ґвашом „Садок вишневий коло хати" четверту нагороду — альбомне видання „Слова о полку", фунд. В-ва „Київ" у Філядельфії.

5. Євгенії Костів, літ 13, членці СУМА — Осередок в Шикаґо за картину олівцем „Катерина" п'яту нагороду — альбомне видання „Львів" фунд. В-ва „Київ" у Філядельфії і „Бабунині казки" М. Білецької, фунд. ОПДЛ.

Нагороду старшій групі образотворчих авторів:

1. Галині Сербин, літ 16, уч. Курсів Українознавства ім. Ю. Липи в Торонто, за картину — темперу „Катерина питає чумаків про дорогу в Московщину" першу нагороду — повне видання творів Т. Шевченка, фунд. видавця Миколи Денисюка в Шикаґо.

2. Христині Еліяшевській, літ 15, уч. Курсів Українознавства ім. Г. Сковороди і Української Образотворчої Студії в Торонто, пластунці за портрет тушом Т. Шевченка і картину тушом „Гамалія" (репрод. в „Веселці", березень 1962). Другу нагороду — Трилогію „Мазепа" Б. Лепкого, унд. Книгарні „Арка" в Торонто.

3. Юрієві Сенюкові, літ 15, уч. Курсів Українознавства ім. Г. Сковороди і уч. Української Образотворчої Студії в Торонто, пластунові, за акварелю „Я пас ягнята за селом" четверту нагороду — „Археологію України" д-ра Я. Пастернака, фунд. Видавн. Комітету в Торонто.

5. Надії Деркач, літ 15, членниця СУМА в Шикаґо, за картину - пастель „У тій хатині край села" п'яту нагороду — альбом „Львів", фунд. В-ва „Київ" у Філядельфії і „До сонця, до волі" С. Лагодинської, фунд. М. Денисюка в Шикаґо.

6. Орестові Новаківському, літ 15, пластунові в Торонто за скульптуру „Кобзар" (реп. в „Веселці", березень 1962), додаткову шосту нагороду — альбом „Львів", фунд. В-ва „Київ", новелі „Герой передмістя" І. Керницького, фунд. В-ва „Книгоспілка" і монографія про скульптора С. Литвиненка, фунд. В-ва „Книгоспілка".

Крім нагороджених, рішено відзначити за образотворчі праці молодих авторів: Всеволода Гірку, уч. параф. школи в Лос Енджелес, ЗДА, Марту Пришляк, пласт.-новачку в Гартфорд, ЗДА і старших авторів: Галину Арсенич, уч. мист. студії К. Антонович в Вінніпеґу, КатеринуДовгань, уч. цієї ж студії, Івана Гарауза, учня Курсів Українознавства ім. Г. Сковороди в Торонто, Марію Васік, Віру Бочкевич, Івана Ґрода, Надію Голобовську, Анну Козак і Андрія Мельниченка, Тараса Коцура, Романа Борняка, Ірену Лозинську, Ярослава Кобилецького і Остапа Мосяка — усі члени СУМА і учні студії мистця П. Зінкевича в Шикаґо, Володимира Кульчицького, уч. рідної школи при парохії св. Володимира в Гемілтоні, Онт., Люду Панченко, член ОДУМ в Гемілтоні, Онт., Богдана Церковника, уч. рідної школи при парохії св. о. Миколая в Торонто, Катерину Капущак і Дарію Ладо — обидві учениці рідної школи при парохії св. о. Миколая в Торонто, Віктора Корсуна у Філядельфії, — Усі відзначені дістають пам'ятку - книжку.

Усі нагороджені учасники конкурсу дістають крім вичислених нагород також монографію про науковця, мистецтвознавця і мистцяграфіка та архітекта Володимира Січинського, пера І. Кейвана з метою дати юним авторам цінний приклад, як служити українській культурі. Цю нагороду - монографію уфундували відомі із своєї жертвенности П-во Шафранюки, власники фірми „Альфа Форнічер" у Торонті.

У признанні за численну організовану участь у конкурсі Осередку СУМА ім. М. Павлушкова в Шикаґо під проводом референта юнацтва п. С. Ґолаша, а саме 56 учасників в віці від 10 до 16 років і 63 писані та образотворчі праці — Управа ОПДЛ признає цьому Осередкові як збірну нагороду дитячу і юнацьку бібліотеку на суму $ 50.

Усіх нагороджених і відзначених Управа ОПДЛ просить прислати свої теперішні докладні адреси для висилки нагород.

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури
30 Дженнінґс Евню,
Торонто 9, Онт.

Засідання Вашинґтонської Групи УВАН, присвячене Олені Пчілці

20-го жовтня відбулося спеціяльне прилюдне засідання Вашинґтонської Групи Української Вільної Академії Наук, присвячене видатній українській письменниці Олені Пчілці. Була присутня дочка Олени Пчілки і рідна сестра Лесі Українки Ізидора Петрівна Косач-Борисова, голова Групи УВАН проф. О. Повстенко щиро її привітав.

З доповіддю про літературну і наукову діяльність Олени Пчілки виступив Петро Одарченко. Доповідач подав основні відомості про життя й багатосторонню діяльність Олени Пчілки, характеризуючи її як письменницю, громадську діячку, журналістку, видавця, дитячу письменницю, етнографа і педагога.

В кінці своєї доповіді Петро Одарченко розповів про своє знайомство з Оленою Пчілкою, про свої зустрічі і розмови з видатною Українською діячкою. В 1919-1920 рр. П. Одарченко жив у Драгоманівському будинку, де в той час жила Олена Пчілка. Особливо цікаві були спогади доповідача про активну роботу Олени Пчілки серед гімназіяльної молоді міста Гадячого в 1917-1920 рр., про її змістовні доповіді на зборах та урочистих вечорах Гуртка Українознавства Гадяцької Української Шкільної Молоді та про її політичні виступи на Шевченківському Святі в Гадяцькій гімназії ім. М. П. Драгоманова в 1920 р. та на Селянському З'їзді Гадяцького повіту. Доповідач прочитав також вірші Олени Пчілки, написані в 1918-1919 рр., та уривок із спогадів Олени Пчілки про М. П. Драгоманова.

З цікавими спогадами про свою матір виступила Ізидора Петрівна Косач-Борисова. Головну увагу звернула Ізидора Петрівна на останні роки життя Олени Пчілки. Особливо яскраво описала вона подорож Олени Пчілки з Гадячого до Могильова. Після арешту та важкої хвороби Олена Пчілка змушена була разом із своєю донею Ізидорою перемогти тяжкі перешкоди воєнного часу, доки після неймовірних пригод їм пощастило, нарешті, доїхати до домівки своєї дочки.

Повернувшись до Києва, Олена Пчілка продовжувала працювати в Етнографічній Комісії УВАН, публікуючи в журналі „Етнографічний Вісник" свої наукові розвідки. Ізидора Петрівна розповіла про останні місяці життя тяжко хворої матері. Коли під час масових арештів аґенти ГПУ прийшли, щоб заарештувати Олену Пчілку, вона не могла вже встати з ліжка, бо її ноги були паралізовані. В жовтні на 82 році свого життя Олена Пчілка померла. Ізидора Петрівна розповіла, що на похороні не було ніяких промов. Тільки проф. М. Грушевський, кидаючи на могилу грудку землі, з глибоким смутком сказав: „Вічна пам'ять тобі на Рідній Землі!".

Ізидора Петрівна привезла з собою багато рідкісних фотознимків. Ці фотографічні знимки у збільшеному вигляді показано присутнім на екрані. Проф. О. Повстенко демонстрував ці знимки, Ізидора Петрівна давала вичерпні пояснення.

Доповідь Ізидори Петрівни записано на стрічку магнітофону.

В залі влаштовано також невелику виставку рукописів та творів Олени Пчілки. Присутні могли побачити оригінали таких ще не друкованих дитячих п'єс Олени Пчілки: „Киселик", „Щасливий день Тараса Кравченка", „Мир миром" — та „Різдвяна казка". — Тут же на виставці були дві книжки, що їх подарувала Олена Пчілка Петрові Одарченкові в 1920 і 1926 рр. Обидві книжки з автографами Олени Пчілки.

Сестрицтво Української Православної Церкви св. ап. Андрія Первозванного в честь доньки Олени Пчілки влаштувало чайний вечір. Від імени Вашинґтонської Групи УВАН голова проф. О. І. Повстенко висловив щиру подяку високій гості Ізидорі Петрівні за її дуже цікаві спогади. Голова також висловив щиру подяку Сестрицтву за влаштування чайного вечора та господиням за їх прекрасні кулінарні вироби.

Понад 70 осіб були присутні на цьому цікавому вечері. Представники старшого громадянства і молоді висловлювали своє задоволення і подяку доньці Олени Пчілки і доповідачеві за їх цікаві й змістовні спогади про видатну українську письменницю і громадську та наукову діячку. [illegible]

● В неділю 18-го листопада видали були зарядження на Кубі, щоб пасажирські літаки не відбували летів, не подаючи причин такого обмеження. У ЗДА гадають, що це сталося у зв'язку з тим, що Кастро погрожував стріляти до американських розвідчих літаків. Але ця заборона не відносилася до летів літаків закордонних ліній, тому можна вважати, що Кастрове зарядження, — це тільки демонтрація.

Один з багатьох успіхів бандуристів

В теперішньому турне по Америці Українська Капеля Бандуристів дала 9 жовтня концерт у Гиббінґу, Міннесота. Концерт організувала місцева Музична Спілка. Автор цього допису не знавець музики і тому не збирається давати музичної оцінки концерту. Зрештою для нас вона зайва: Ми всі знаємо Капелю від років і знаємо її високий мистецький рівень. Хочемо лише одне сказати: Теперішній диригент Капелі Іван Задорожний, якого мені вперше довелося бачити, є справді великим її надбанням. Навіть такий ляік в музичних справах, як автор цього допису, примушений відмітити високу культуру, тонкість, а водночас і щиру безпосередність інтерпретації пісень під диригентською рукою Задорожного.

Солісти Осип Гошуляк, Євген Цюра, Петро Садовий, Василь Тисяк і, врешті, Ігор Зайферт, хотілося сказати незамінимий Ігор Зайферт, але всі вони незамінимі, — співали, наче б вони не були втомлені далекою дорогою, майже дослівно з автобуса на сцену і зі сцени знов до автобуса та в дальшу дорогу.

А сама Капеля... Але волію передати слово іншим. Справа в цьому, що Гіббінґ мале містечко, далеко від центрів життя. Про українців у ньому не чули, аж поки в 50-их роках сюди не заїхало кілька українських родин. Виставками писанок, кількома статтями в місцевій газеті, кількома доповідями і врешті особистими розмовами вони дещо обзнайомили автохтонів з Україною. Все ж таки для багатьох американців такі виступи, — це „лише пропаганда".

Виступ Капелі Бандуристів зробив те, чого не зробив би ще десяток статтей у пресі: Він у драматичний спосіб задемонстрував і перед байдужими, і перед скептиками, і перед обережними прихильниками українську культуру, українське ім'я, Україну.

Півтори тисячі слухачів немов зачаровані слухали концерту. Закінчився концерт, і ніхто навіть не збирався виходити; невмовкаючі оплески викликають Капелю на „біс" раз, вдруге, втретє. „Ми мали тут чимало добрих концертів, але я ще не бачив такого успіху, як його мали бандуристи", оповідав один з місцевих музичних фахівців і член управи Музичного Клюбу, який щороку влаштовує кілька концертів відомих американських музик і музично-вокальних груп. „Я збиралася на другий день іти на концерт Ліберачі, але, побувши на концерті бандуристів, я втратила бажання слухати Ліберачі", — оповідала інша пані з управи Музичного Клюбу.

Чи доводилося вам будь-коли збирати незаслужені лаври? Ви знаєте, як незручно тоді буває. Отак було і авторові цього допису, коли на другий день люди підходили і ґратулювали за успіх виступу бандуристів. Незручно було слухати ґратуляцій, та водночас солодко щеміло серце гордістю за успіх земляків, за красу української пісні й музики і за те, що я українець.

Місцева щоденна газета „Гіббінґ Дейлі Трібюн" помістила 10 жовтня довгий і прихильний допис про концерт, в якому авторка Една Фраймут писала: „25 членів Української Капелі Бандуристів під керуванням Івана Задорожного справді заслуговують на ентузіястичні оплески, якими їх нагородила велика авдиторія на концерті в Гібінґській середній школі. Давно вже мешканці Гіббінґу не мали приємности чути хор такої високої якости. Пан Задорожний є прекрасний диригент і мистець. Його динамічні ефекти були мистецькі. Солістам треба погратулювати за їхню інтерпретацію й вміле володіння прекрасними голосами. Члени Музичного Клюбу завжди з приємністю згадуватимуть концерт, який вони чули вчора ввечері, і ми певні, що вони напевно захочуть ще раз почути Капелю".

Як характерний епізод з перебування Капелі у Гіббінґу треба ще згадати прийняття, влаштоване після концерту для Капелі місцевою сербською церковною громадою при церкві св. Архистратига Михайла. Прийняття було справді щире, миле і зворушливе. Настоятель парафії, о. Живоін Здравковіч тепло привітав у сербській мові бандуристів, дякуючи їм за те, що вони на чужині ширять красу і славу української культури, а тим самим і красу слов'янських культур.

Закінчуючи, хочу переслати нашим бандуристам ті ґратуляції, які мені незаслужено довелося за них прийняти. Почуття гордости за національну спорідненість з ними залишаю собі, за що сердечно дякую бандуристам і Задорожному. Хай Бог щастить вам, земляки, у вашій праці, а українська громадськість хай про вас не забуває.

Ю. П.

Школа Українознавства Т-ва Рідна Школа в Дітройті - Схід працює

Всупереч песимістам, нам приходиться відмітити серйозні успіхи на відтинку українознавчого шкільництва. Школа Українознавства Т-ва „Рідна Школа" в Дітройті — Схід, може послужити прикладом. На першому році існування вписались тільки 22 учні, після 5-ти років було їх 186! на 10-му році число дітей дійшло до 266. Цього року, це вже 13-ий рік праці, вписалось 325 дітей до всіх одинадцяти кляс і кляси для дітей англомовних батьків. Коли до цього додамо 16 дітей дитячого садка, та матимемо 341 учня.

Тринадцятий шкільний рік почався в суботу, 15-го вересня врочистими відправами в католицькій і православній церквах. Вже після кількох тижнів навчання виринула нова потреба створити додаткові відділи деяких кляс. До таких належить і перша кляса, до якої добрі матері привели 55 дітей.

Навчання в школі проходить згідно з програмами Шкільної Ради УКК. Хоч може вони ще не вповні вдосконалені, браки їх виправляють винахідницькі здібності та досвід кільканадцяти вчителів.

Побіч навчання школа звертає пильну увагу на національне виховання молоді. Згадаємо для прикладу про виховну працю, що проводиться під гаслом: „Діти — дітям". Учні складають кожного тижня пожертви на фонд допомоги дітям — залишенцям в західній Европі. З цього фонду висилає школа щорічно коло 300 долярів потребуючим. Досі вислано вже майже 2,000 долярів.

Учителі не обмежуються у навчанні тільки до книжки й зошита. В цьому школа має чималий успіх. Приклад: 22 жовтня ц. р. відвідали учні разом з учителями виставу картин М. Дмитренка в будинку публічної бібліотеки. На виставці приявний був мистець, і давав дітям пояснення до картин. Дітвора уважно прислухувалась до його слів, ставила запитання й одержувала по-мистецьки виготовлені ілюстровані програми з його автографом.

Коли б згадати про влаштовування дітьми різних публічних виступів: Свято Шевченка, Першого Листопада, 22-го Січня, Крути, Свято Матері і т. п., тоді щойно можна мати повну картину виховної праці Школи Укдраїнознавства.

Не від речі згадати, що всі учні обов'язані належати до організацій молоді (Пласт, тощо), і в їх рамах відбувати виховні табори літом далеко від міста на „Діброві", або інших відпочинкових оселях.

Вже ніхто не сумнівається в тому, що Школа Українознавства, разом з її прибудовами, організаціями молоді, — це найцінніший наш набуток на чужині. З цим набутком ми можемо спокійніше зустрічати невідоме майбутнє. Але з одною тільки умовою: плятонічну прихильність громадянства до Рідної Школи треба замінити на активну жертвенність, фінансову підтримку обов'язані дати кредитові спілки, купці, професіоналісти, організації і товариства і кожний з нас. Пожертви можна вплачувати на рахунок Школи Українознавства Дітройт-Схід в кредитівці „Самопомочі".

Річні загальні збори Батьківського Комітету Школи Українознавства відбулися 27 жовтня ц. р. в залі Українсько - Американського Осередку при вул. Карпентер. В програмі зборів - звітування і вибір керівних органів.

О. С-ський

У Вінніпеґу відзначено роковини заснування Академії Наук

Річна Сесія Української Вільної Академії Наук — УВАН у Канаді, присвячена листопадовим роковинам заснування УАН у 1918 р. й УВАН у 1945 р. відбулася 11-го листопада в великій залі Українського Народного Дому в Вінніпеґу в год. 7:30 вечора. Публіка виповнила вщерть залю, щоб відзначити роковини „однієї з найвизначніших дат в історії української науки — заснування найвищої наукової установи", як це відмітив у своєму вступному слові президент УВАН у Канаді, проф. Яр. Рудницький, відкриваючи сесію.

Згідно з традицією УВАН кожного року відзначала „почесною грамотою признання" працівників української культури й цього року відзначила такою грамотою пані М. Гарасовську-Дацишин, малярку — гостю з Шикаґо, що приїхала з цієї нагоди з виставкою своїх праць із Америки до Вінніпеґу, пана Миколу Панькова, українського піонера — огородника й бджолознавця, колишнього видавця й редактора журналу „Пасіка" з Дуфрост, Манітоба. Проф. Р. Жук представив пані Гарасовську-Дацишин, а проф. М. Боровський пана М. Панькова й його дружину.

Інж. Оксана Дучимінська із Міннеаполісу, Мінн., доповідач-гість на сесії УВАН, виголосила доповідь на тему „Українські академічні установи в вільному світі". В ілюстрованій діграмами доповіді прелеґентка подала історію постання й розвитку таких установ, як Український Вільний Університет, Вис. Педагогічний Інститут імени Драгоманова, Український Соціологічний Інститут у Празі, Студія Пластичного Мистецтва, а після другої світової війни НТШ, УВАН і ін. установи. Подрібно вона проаналізувала працю Української Господарської Академії — УГА, потім УТГІ, що відіграла велику ролю в підготові українських інженерів на еміґрації. Доповідачці дякував д-р М. І Мандрика. Проф. Жук заповів святкування 40-річчя УВУ 2-го грудня ц. р. в Вінніпеґу. Після сесії приявні оглядали виставку пані М. Гарасовської-Дацишин, що її офіційного відкриття довершив у суботу 10 листопада проф. Р. Жук в імені окремого Комітету Вистави при УВАН у складі: д-р М. Рудницька, п. М. Гнатів і інж. С. Романів. Виставка закінчилась в суботу 17 листопада.

Н. В.

Урочисте засідання УВАН, присвячене М. В. Лисенкові

У неділю 25-го листопада о 6:30 год. вечора Українська Вільна Академія Наук влаштовує у своєму приміщенні (206 West 100th Street, New York City) Вечір-Академію, присвячену пам'яті великого українського музики Миколи Віталійовича Лисенка з нагоди 50-річчя з дня його смерти.

Вступне слово має виголосити президент УВАН проф. д-р А. З. Архімович. Доповіді читатимуть: В. Кіпа: „Лисенко — велетень на фоні українського музичного мистецтва"; І. П. Борисова-Косач: „Останні роки життя М. Лисенка" та о. Г. І. Павловський — „Спогади про педагогічну діяльність М. Лисенка".

Між доповідями відбудеться концертова частина, в якій візьмуть участь відомі українські артисти Ганна Шерей та Лев Рейнарович.

Рівночасно в тому самому приміщенні влаштовує керівник Музею - Архіву УВАН проф. В. В. Міяковський виставку друкованих творів М. Лисенка та праць різних авторів про життя і творчість Лисенка.

В. К.

Л. Гуцалюк модерний і гарний

В ґалерії „Ми і Світ" у Торонті відбулася від 16 жовтня до 9 листопада виставка картин Люба Гуцалюка, картини якого вже сьогодні відомі в багатьох світових мистецьких центрах. Його виставка відбулась в таких ґалереях: Галерея Вольмар, Париж (1956), Вуасвен ґаллері, Ню Йорк (1957), Ґаллері Норваль, Париж (1959), Галлерія Льоренчеллі, Міляно (1959), Джестер ґаллері, Ню Йорк (1960 і 1962).

До численних, повних признання, критик у згаданих вгорі містах, долучився тепер і голос, захопленого мистецтвом українського майстра критика торонтонського щоденника „Ґловб енд Мейл", — Франка Гейворта, який присвятив Гуцалюкові в числі з 20 жовтня окрему нотатку під заг. „Модерне мистецтво і краса йдуть упарі".

„Дехто каже — пише п. Гейворт, — що мистецтво не може бути одночасно модерне й гарне. Але мистецтво Люба Гуцалюка, що його виставляє тепер ґалерея „Ми і Світ", доказує, що така думка неправильна. З певними кваліфікаціями можна осягнути обидві прикмети — модерне й гарне.

Методи цього українського маляра і підхід є модерні. Він застосовує рівні поверхні блідо-слонового кольору, поділені вглибленими лініями, що протинають інколи аж до самісього полотна, на зразок дряпаної техніки, щось наче грав'юрний неґатив. Його найкращі речі є дуже конкретні, але він не зацікавлений фотографічною точністю, вдоволяючись звичайно натяком на предмети й топографію у своїх чітко оформлених візерунках — як, ось, студії човнів.

І в своїх найкращих картинах він осягнув справді чудові результати; чудові своїми фізичними властивостями, і чудові у своєму ідеальному змісті та в діянні на глядача. Картини „Катедри" й інші, як напр. „Між двома мостами", сповнені поезії і ніжної краси. Кілька абстрактів менш ефектовні — зморшки ліній надто розпорошують думку. Але ніде немає і натяку на будь-якусь сирість.

Черговою в Ґалереї „Ми і Світ" є виставка паризького українського маляра, Андрія Сологуба, що почалась 11-го листопада.

М. К.

До батьків рідношкільної молоді

У передвакаційному числі „Вістей Т-ва Рідна Школа" був поміщений заклик до батьків, щоб вони передплатили своїм дітям український дитячий журнал „Веселку". Наскільки нам відомо, відгук на той заклик не був надто великий, тому Управа Т-ва Рідна Школа й Дирекція Школи Українознавства провадять кампанію для масового приєднання нових передплатників „Веселки" серед учнів нашої школи.

Про корисність і потребу поширення того вартісного журналу серед нашої молоді не треба свідомих і розумних батьків переконувати. „Веселка" помагає батькам і школі виховувати дітей на здорових національних і християнських засадах. У „Веселці" дітвора знаходить інтересний матеріял до читання, якого не знайде в інших журналах, а саме відомості про Україну і її культуру. Матеріял той настільки цікавий, що спонукує дитину до читання, і таким способом збагачує її знання, світогляд, засіб українських слів і, — що дуже важне, привчає дитину до постійного читання українських книжок, витискаючи хоч частинно шкідливі для її душі „комікси". Коли дитина не привикне до свого журналу, в рідній мові, то ледве чи в будуччині буде читати українську книжку і пресу.

„Веселка" призначена для дітей кожного віку, тому і старші діти знайдуть у ній чимало цікавого. Хоч це одинокий того роду журнал у ЗДА, і передплата на нього порівнюючи невелика (4.00 доляри річно за 12 чисел, себто менше як 8 центів на тиждень), ще багато дітей наших його не читає зі шкодою для себе самих і для цілої української громади. Тож зробіть своїй дитині приємність і дайте їй в руки рідний журнал, а побачите, який корисний вплив він буде мати на виховання ваших дітей.

Щоб улегшити батькам справу передплати „Веселки", „Рідна Школа" в Клівленді бере на себе обов'язок полагодити її замовлення для ваших дітей.

Клівленд, 12 листопада 1962.

МИТРОПОЛИТ ІВАН ТЕОДОРОВИЧ В АРҐЕНТИНІ

У четвер 8 листопада ц. р закінчився майже місячний, від 12 жовтня побут в Арґентині митрополита Івана Теодоровича, голови Української Православної Церкви в ЗДА, в Бразилії, Венесуелі і Арґентині. О год. 17.30 він відлетів до Бразилії, де має пробути три тижні.

Він немав майже ні одного дня, коли б не мусів брати участь в тому чи іншому прийнятті, влаштованому на його вшанування, не кажучи вже про Архиєрейські Служби Божі, які він відслужив у Буенос Айресі (двічі), у містечку Верісо, віддаленому від Буенос Айресу на 65 клм. і в Сан Бернардо, в провінції Чако, до якої треба їхати спішним поїздом два дні, але яка цікава тим, що в ній наші поселенці, головно з православної Волині, твердо затримують свою православну віру і свої давні звичаї, хоч, на жаль, залишаються без належного духового, релігійного й національного проводу.

Чако — це величезна низина, поділена межи трьома державами — Болівією, Параґваєм і Арґентиною. Це величезна країна в яких 700.000 кв. клм. Арґентинське Чако нараховує 99.000 кв. клм., але в 1948 р. мало всього 80.000 населення. Ще яких років тому 30, Чако вважалося за землю, яку не можливо й не варто культивувати. Заселяли її тільки дикі тубільці з племени ґварані. Але тепер Чако — одна з багатших провінцій Арґентини, бо тут тепер культивується бавовна — „біле золото". Наші волинські селяни, що їх тут поселювано, коли вони, тікаючи від польського визиску та неволі, почали 30 років тому приїздити до Арґентини, зуміли швидко зорієнтуватися в обставинах, і тепер серед них чимало багатих продуцентів „білого золота". Багато корисного зробив тут колись о. Тихон Гнатюк, що був не тільки священиком, а і великим укр. патріотом та вмілим громадським діячем і організатором. Йому багато завдячує наше українське Чако, але, на жаль, з його смерти, не знайшлося іншого священика, який мав би те покликання до громадської й релігійної роботи, що його мав о. Т. Гнатюк. Згадуємо тут про нього, бо свою місійну працю в Чако розпочав він і провадив з благословення митрополита І. Теодоровича.

Прибувши до Арґентини, не міг митрополит Теодорович не відвідати, не вважаючи на великі невигоди далекої подорожі й тяжкого клімату, й того Чако, що з його благословення затримує вдячну пам'ять про одного з його висланників.

Всі більші українські організації Буенос Айресу вважали честю для себе приймати й шановувати митрополита Івана. Крім Братства св. Покрови, що саме його запрошення, з нагоди святкування 15-ліття його створення, — і було причиною приїзду митрополита до Арґентини, вшановували Високодостойного Гостя відповідними прийняттями: Українська Центральна Репрезентація, Централя Товариства „Просвіта", Централя Т-ва „Відродження", Товариство Сприяння УНРаді, Союз Українських Купців і Промисловців...

Варто відзначити відразу, що, як при приїзді і вшануванні Кир Андрея Сапеляка, першого єпископа для українців католиків в Арґентині, радо вітали його не тільки українці - католики, але й православні, так і тепер в усіх прийняттях брали найдіяльнішу участь і виголошували дуже теплі і привітальні промови не тільки православні, але і католики, які, врештою, складають більшість по тутешніх українських організаціях.

Сам митрополит у розмові з автором цих рядків зазначив: Констатую, що тут помічається далеко більша релігійна терпимість, ніж у Півн. Америці (серед українців)."

(О. М. Соловій, ЧСВВ, в статті „Українська Католицька Церква в Арґентині", „Свобода", 30 жовтня 1962, теж пише: „Владика Андрій підкреслив, що в Арґентині існує добросусідське співжиття і толеранція між українцями православними і католиками. Оця згідливість між українцями православними і католиками є доброю запорукою розвитку обох Українських Церков..")

Він був приємно вражений розгалуженістю українського громадського життя в Арґентині: „Ніколи не думав, що в Арґентині так багато українських національних організацій". На заввагу ж, що ця організаційна розрізниченість не засвідчує про здоровий ріст національних сил, а навпаки викликає часто непотрібні й шкідливі тертя, митрополит зазначив (розвиваючи потім цю думку на прийнятті в Т-ві Сприяння УНРади):

— Поруч із нашим великим і могутнім Дніпром після кожної повені залишаються маленькі озерця і болотця, що починають жити кожне своїм життям: в кожному з них заводяться свої маленькі тваринки, що провадять між собою боротьбу, і їм здається, що нема в світі нічого важливішого, як та боротьба. Але зірветься нова весняна повінь, і заллють ті весняні води всі ті озерця й болотця, і все, що в них залишилося сильнішого і здоровішого, піде за загальною течією. Не сумніваюся, що коли прийде й наша весняна повінь, зникнуть відразу всі маленькі розходження між окремими організаціями, і всі вони зіллються в один могутній рух".

На кожному прийнятті головною його привабою й окрасою були промови митрополита Івана, повні глибокої думки й бадьорого оптимізму, — розуміється не того пасивного, що все надіється, що „якось то воно буде", — а активного, динамічного, що, покладаючись на досвід нашого постійного національного зросту, констатує, незважаючи на болючі невдачі, що наша нація і наша еміґрація здобуває все кращі й сильніші позиції.

Митрополит Іван не з тих промовців, що кохаються в реториці і в красних фразах, — він промовляє від серця і життєвої мудрости, дуже просто, і його слова доходять просто до серця.

Треба зазначити також, що в ушануванні Владики Митрополита брала участь також і румунська православна колонія, яка двічі вітала в себе Митрополита, а румунський православний священик, о. Ачідім Асіріу брав участь в архиєрейських Службах Божих.

Для української колонії в Арґентині майже місячний побут митрополита Івана Теодоровича був одною з визначніших подій її життя, що залишиться надовго в пам'яті всіх, що мали нагоду його особисто бачити й чути.

В неділю 4-го листопада відбулася, заходом УЦРепрезентації Академія Листопадового Зриву. Митрополит був на ній присутній і висловив своє щире задоволення змістом і виконанням програми, особливо відзначивши чудові виступи хору УЦР під диригентурою А. Копитовича та солістки сопрано Т. Лихолай.

Євген Онацький.

Перший Український Православний День в Твінсіті, Мінн.

14 жовтня, у свято Покрови Пр. Д. Марії — чотири українські православні парафії: св. Михаїла, св. Юрія, св. Володимира і св. Миколая влаштували спільними силами на українській оселі біля Кун Лейку — перший тут Український Православний День. Завдяки спільному підготуванні і прекрасній погоді маса народу зо всіх згаданих парафій приїхала своїми автами і в числі понад 400 осіб взяли участь в цьому імпозантному церковному святі.

Ціль свята — під Покровом Пр. Діви Марії, опікунки українського народу на протязі його історичного буття згромадити своїх парафіян відслужити їм Польову Соборну Службу Божу і належною програмою заохотити до спільної праці. До Польової Богослужби стали священики: о. Миколай Антохій, о. Андрій Кість і д-р Володимир Левицький в оточенні дияконів: Миколая Поліщука, Миколая Годинського і Василя Серафимовича. Співав прекрасно злучений хор парафій під керуванням диякона Юрія Корсуня.

Українську проповідь про історичну опіку Покрови Пр. Діви Марії над нашим народом виголосив о. Левицький, а англійською мовою о. Кість. Народ масою облягав польовий престіл, над яким, поміж високими гіллями дерев, колисався зворушуючий всіх учасників до глибини релігійних почувань — величавий образ Покрови Пр. Діви Марії, намальований мистцем Михайлом Михалевичем. Десять вівтарних хлопчиків в дальматиках стояли довкола престола й служили при літургійних обходах. Народ побожно, у зворушливому настрої вислухав Богослужби і Молебна. Ще рано росив дощик, але через годинку Божа Матір покерувала так, що з-за хмарок виплило тепле осіннє сонічко, і народ масово приїхав на свято. По Богослужбах — народ засів до спільної трапези.

Свято звеличав своєю участю конґресмен Джад, який в імені губернатора привітав учасників з духівництвом. Конґресмен говорив палко проти большевизму і бажав нашому народові вільної держави в Рідній Україні. Найбільш маркантні слова з промови конґресмена Джада — „ваша любов і прив'язання до рідної України та ваша боротьба в ЗДА й інших вільних країнах за волю України, — ніяк не противляться вашим громадським обов'язкам як американських горожан. Навпаки, ЗДА тепер потребують таких національних груп, які стояли б в постійній боротьбі на міжнародньому полі проти кривавих тиранів Кремлю". Приємними були також інші американські гості, які любувалися нашими смачними стравами.

Опісля відбулася друга частина свята, в якій виступив численний хор діток парафій, під керуванням п. Анатоля Гноєвого, і відспівав на радість батьків та гостей дві пісні. Збірний хор парафій, під керуванням диякона Ю. Корсуня також відспівав гарно дві пісні — духовну і мирянську. Реферат на тему: „Православна Церква в житті українського народу" виголосив мгр. Леонід Папара. Англійською мовою голова відділу „Ліґи Православних Українців" Антін Вакарук дав молоді начерк праці та її заохотив до майбутньої Конвенції, на якій буде поставлено міцно питання співпраці всіх православних Церков на рівних правах. — Чистий дохід зі збірки і мирування понад 500 долярів призначено на Церкву - Пам'ятник в осередку нашої Консисторії в Бавнд Вруку.

Повний успіх цього першого спільного нашого православного свята треба завдячити спільному міжпарафіяльному комітетові, що під проводом своїх оо. настоятелів, предсідників та секретарів, членів парафіяльних рад і сестрицтв — доложив чимало праці, яка увінчалася таким імпозантним успіхом. Неодні ворожили і ждали провалу нашого свята, але, побачивши величний успіх — зрозуміли, що сила української православної еміґрації лежить в міцному єднанні.

о. В. Л.

Бостонська громада відзначила Листопадові Роковини

Заходами місцевого Відділу УККА та при співпраці місцевих організацій і громадянства міста Бостону з успіхом підготовано і відсвятковано 44-ту річницю Листопадового Зриву в неділю 11-го листопада в парохіяльній залі парохії св. Андрія в Джемейка Плейн, Месс.

По відіграню сумівською мандоліновою орнестрою американського і українського гимнів, Академію відкрив голова Відділу УККА, п. Орест Щудлюк.

Святочну доповідь виголосив учасник Визвольних Змагань, проф. д-р Іван Олексишин, який в довшій доповіді з'ясував тодішнє становище України до її визволення.

В мистецькій частині свята брали участь: Мандолінова оркестра Відділу Ю СУМА під керівництвом інж. Миколи Калініченка; Церковний мішаний хор парохії св. Юра з Бостону під керівництвом інж. Михайла Вінтонова; Пластова струнна оркестра під керівництвом Михайла Вінтонова та мішаний церковний хор парохії св. Андрія з Джемейка Плейн, Месс., під керівництвом проф. Івана Чавса.

Всім присутнім і виконавцям програми свята подякував член Відділу УККА п. Володимир Ганчар, при чому просив присутніх і надальше піддержувати працю УККА і допомагати УНФондові.

Академію закінчено співом „Боже Великий Єдиний". Сцену оформив член Відділу УККА Дмитро Николенко.

В дні Академії парохи українських церков в Бостоні відслужили панахиди за поляглих Борців Листопадового Зриву та закликали парохіян до масової участи.

Академія відбулася точно у призначеному часі, а церковвелика заля була наповнена публікою. Молодь, яка була включена в програму свята, творила велику частину присутніх на Академії.

І. К.

Трентон вшановує Листопадові Роковини

11-го листопада громадянство Трентону та околиці гідно вшанувало Листопадову Річницю. Святочні сходини відбулися вечером в галі української православної церкви Св. Тройці.

Виконавцями мистецької програми були самі трентонці. Це дало можливість зробити якийсь прихід для інвалідів. Святочний вечір відкрив голова місцевого Відділу УКК, інж. Д. Кузик. З рефератом виступив бувший учасник тодішніх подій, д-р Вол. Калина. Поза світлими і критичними увагами бесідник підчеркнув конечність спільної політичної дії всієї української еміґрації.

У мистецькій програмі виступили Марія Гафткович із деклямацією „Листопадовий День"; Христя Ковшевич-Дурбак із сольоспівом „Синя чічка" (муз. Чайківського, слова Бобинського) і „Снилося зночі дівчині" (Льоня Лепкого) — їй акомпаніювала Любця Турчин; Наталка Сенько із деклямацією „Останній лист до матері" П. Карманського і бувша артистка українських сцен Антоніна Шавлач із зворушливою деклямацією „Любіть Україну" Сосюри. Свято закінчено співом національного гимну.

Академія тривала одну годину без зайвих довгих перерв, як і повинно бути. А ця обставина і ефектовно виконана програма зробили гарне враження на учасників.

Академію організував при співучасті місцевих організацій Відділ Українського Конґресового Комітету.

Д. К.

Футбольний фільм

Фільм з футбольних першенств світу у Чіле буде висвітлюваний у вівторок і п'ятницю 27-го і 30-го листопада 1962 в годинах 6.15, 8.00 і 9.45 в Авдиторії Рузвелта при 100 Іст 17-ій Вулиці (ріг Парк Евню Савт) в Ню Йорку. Висвітлення цього фільму влаштовує Клюб Прихильників Міжнародної Футбольної Ліґи і в ньому будуть показані важніші частини 24 гор включно з фіналами світових першенств у Чіле.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ — СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

ПОЖЕРТВИ СЛАТИ НА АДРЕСУ: SOCIAL SERVICE OF UKRAINIAN WAR VETERANS, 1321 W. Lindley Avenue, Philadelphia 41, Pa., U.S.A.

ЗВЕРНЕННЯ УККА

ДО ВСІХ СВОЇХ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Після 8-го Конґресу та його постанов, що будуть скоро оголошені в українсько - американській пресі, прийшли сірі будні, призначені для їх виконування засобами інтенсивної праці цілого УККА.

При сучасних дуже непевних міжнародніх відносин за цю працю і зокрема за її успіх буде співвідповідальною вся та українська американська збірнота, що зорганізована в мережі УККА.

Тому то Екзекутива УККА звертається до всіх своїх Відділів та членських центральних і місцевих організацій із закликом:

1. Посилити працю на місцях під інформаційним особливо і під організаційним оглядом на найближчу мету, себто допильнувати своєчасно влаштовування найважніших національно - українських святкувань, що припадають на листопад 1962 року і на січень та березень 1963 року (Роковини 22-го Січня та Шевченківські Роковини). Канцелярія УККА для потреб внутрішньої інформації розсилає всім Відділам звідомлення з праці УККА за минулий період, виготовлене для 8-го Конґресу.

2. Приступити вже від половини листопада 1962 р. до проведення надзвичайної інтенсивної кампанії за збіркою жертв до Українського Народного Фонду, необхідних для праці і для періодичних і намічених книжкових видань УККА в цьому новому періоді. Ця надзвичайна збіркова кампанія повинна закінчитись з 20-тим грудня 1962 року.

3. У тій цілі треба урухомити збіркові Комісії, де такі є, та покликати такі ж до життя, де їх нема, щоб при допомозі членів Комісій та запрошених збірщиків провести пляново збірку на території своїх місцевостей.

4. Екзекутива УККА апелює до всіх Центральних Організацій, щоби вони заохотили свої Відділи та їх Членів на місцях до жертвенности на потреби УККА.

5. Зібраних фондів не слід затримувати, але пересилати їх із збірковими листами до Централі УККА.

6. Централя УККА буде старатись прийти Відділам із допомогою в справі збірок відповідними матеріялами, а крім того поїздками Членів Екзекутиви й Політичної Ради в терен для живого зв'язку з Відділами й місцевими Організаціями та з інформаційним матеріялом як про пляни праці УККА так і про вже зреалізовану їх частину.

Тому з Богом до праці! Екзекутива вірить, що цей заклик буде належно респектований і в усіх його пунктах справно виконаний.

Екзекутива УККА

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

УРОЧИСТА ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

присвячена

50-річчю З ДНЯ СМЕРТИ

Миколи ЛИСЕНКА

ПРОГРАМА:

Відкриття і вступне слово — президента Академії О. З. АРХІМОВИЧА;
„Лисенко — велетень української музики" — доповідь Вадима КИПИ;
Вокальний виступ — Ганни ШЕРЕЙ;
„Лисенко в родинному і дружньому оточенні" — спогади Ізидори КОСАЧ-БОРИСОВОЇ;
Вокальний виступ — Лева РЕЙНАРОВИЧА;
Спогади про М. Лисенка — о. Григорія ПАВЛОВСЬКОГО;
Дуети у виконанні Ганни ШЕРЕЙ і Лева РЕЙНАРОВИЧА.

Конференція відбудеться

в НЕДІЛЮ, 25-го ЛИСТОПАДА 1962 року,
в 6 год. 30 хв. вечором,
в будинку АКАДЕМІЇ — 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

КОМІСІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ НА УКРАЇНІ.

ДОПОВІДЬ

мґр. Марти Богачевської:

„РЕВОЛЮЦІЯ 1848 РОКУ В ГАЛИЧИНІ ТА ЇЇ ІДЕЙНІ ПРЯМУВАННЯ".

Засідання відбудеться

в СУБОТУ, 24-го ЛИСТОПАДА 1962 р.
в 7:00 год. вечора,
в будинку АКАДЕМІЇ — 206 W. 100th Street, New York.

КЕРІВНИЦТВО КОМІСІЇ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
ЕКОНОМІЧНА КОМІСІЯ

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

— відбудеться —

в СУБОТУ, 24-го ЛИСТОПАДА 1962 р.
в год. 7-ій вечером,
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ,
2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. Проф. д-р Василь ЛЕНЦИК: Відкриття;
2. Проф. д-р Микола ЧИРОВСЬКИЙ: доповідь на тему — Економічне положення ЗДА під сьогоднішню хвилю".

ГОСТЯМ РАДІ!

Доїзд: підземкою IRT до 77 вул. або автобусом Медізон Евеня до 79 вулиці.

УПРАВА ЕКОНОМІЧНОЇ КОМІСІЇ НТШ

НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДК

10-го листопада відбулась у Філядельфії нарада Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Нарада відбулась у власному домі, і в ній взяли участь: д-р Володимир Галан, президент, заст. президента д-р Матвій Стахів, Роман Слободян і пані Катерина Пелешок, екзекутивний директор Василь Мудрий і касир Іван Харамбура.

Переселення

Президент ЗУАДКомітету склав коротке звідомлення з діяльности ЗУАДКомітету за останній піврічний період. В цьому часі прибуло до ЗДА заходами ЗУАДК 13 родин, разом сорок осіб. Всі ці новоприбулі користали не лише з леґальної допомоги ЗУАДК, але теж із матеріяльної. На основі договору з міжнародньою організацією I.C.E.M. (Інтерґовернментал Коммітті фор Юропіен Міґрашен) ЗУАДК виєднав для всіх тих аплікантів позички (довгореченцеві і безвідсоткові) на покриття коштів поселення. Загальна виєднана сума виносила $3,210. Справа переселення вимагає тепер більшої уваги, бо користають тепер головно з можливостей переселення ті апліканти, які не мали змоги переселитись раніше і для яких американський Конґрес видав спеціяльні полегші.

Другою важливою допомоговою діяльністю ЗУАДК є справа відшкодувань для жертв гітлерівського режиму, ЗУАДК тісно співпрацює в цій справі з урядом Високого Комісара при Об'єднаних Націях для справ втікачів. Цей уряд дістав від німецької влади поважну суму на виплати відшкодувань і веде точний розгляд поданих справ. Речинець для внесення прохання про відшкодування вже проминув, про що своєчасно інформувала канцелярія ЗУАДК. Крім відшкодувань від уряду Високого Комісара, Европейське Представництво ЗУАДК через свій правний відділ допомагає у виєднанні відшкодування від німецького уряду. Внесення аплікацій у цій справі закінчуться з груднем біжучого року; тому теж апліканти, які мають умотивовані підстави для таких відшкодувань, чи пенсій, повинні поспішатись.

Допомога

Екзекутива розглянула фінансовий стан нашої установи, стверджуючи повний упадок пожертв і взагалі упадок заінтересування нашої громади справами своєї незалежної допомогової установи, яка виповнила велику місію рятунку українських еміґрантів після останньої війни і здобула собі міжнародне признання і зв'язки. Остання збірка Писанки винесла всього $600.50. Зрозуміла річ, така мінімальна сума не дає ніякої змоги на якусь допомогову акцію. Половину з цієї суми вислав ЗУАДК до Наукового Осередку НТШ у Сарселях не виповняючи і частини допомоги, яку від років пересилає ЗУАДК цій заслуженій науковій станиці. Окремою проблемою є утримання Европейського Представництва ЗУАДК, яке згідно з одноголосними заявами української зорганізованої громади в Німеччині й інших европейських країнах, конечне.

Задовження

Екзекутива ствердила теж з жалем, що ще багато аплікантів, які прибули до ЗДА на позички ЗУАДК, не повернули свойого задовження. Є такі апліканти, які не лише не повернули довгу, але укриваються, не подаючи своїх адрес. Екзекутива рішила проти таких несовісних аплікантів повести справу на правну дорогу. Екзекутива закликає теж усіх, які мають задовження перед ЗУАДК, повернути їх, чи теж почати сплачувати догідними ратами. Сплату просимо робити на нову адресу ЗУАДКомітету:

United Ukrainian American Relief Committee, 5020 Old York Road, Philadelphia 41, Pa.; Tel.: GLadstone 5-3774.

Збори I. C. E. M.

В днях від 12 до 16 листопада відбулися в Женеві збори міждержавної організації для допомоги втікачам в еміґрації з Европи I. C. E. M. До цієї установи належать понад двадцять держав, в тому числі і ЗДА. ЗУАДКомітет має від років контакт із цією установою і тепер підписав новий контракт для допомоги новим імігрантам. ЗУАДК отримав запрошення взяти участь у нарадах I. C. E. M. в ролі офіційного обсерватора. Щасливим збігом обставин до Европи на той час виїхав ред. Володимир Душник і Екзекутива уповажнила його репрезентувати ЗУАДК на міжнародній нараді I. C. E. M. в Женеві.

Співпраця

ЗУАДК з уваги на фінансовий стан зменшив до мінімума свої канцелярійні сили і тепер в канцелярії ЗУАДК працює лише одна сила. Тому для продовження праці ЗУАДК потрібно громадської співпраці. Екзекутива закликає всіх громадян доброї волі підтримати діяльність нашої харитативної установи, як теж звертається до всіх організацій включитись у працю ЗУАДК. Екзекутива постановила відбути загальні збори ЗУАДКомітету у квітні 1963 року у Філядельфії. Проситься всі організації-членів ЗУАДК вирівняти членські внески, щоб могти взяти участь у загальних зборах. Екзекутива просить теж, щоб організації-члени ЗУАДК допомогли перевести збірку Коляди на харитативну діяльність ЗУАДК.

Щедрий Дар УНСоюзу

Український Народний Союз, який постійно стояв в перших рядах працівників і добровольців ЗУАДКомітету, який працею своїх членів і грошовими засобами помагав ЗУАДКомітетові у всіх його харитативних і допомогових акціях, і тепер перший відгукнувся на заклик ЗУАДКомітету. Пан Роман Слободян, касир УНСоюзу і заступник президента ЗУАДК привіз на нараду чек на суму $1,000.00, як даток Українського Народного Союзу на діяльність нашої харитативної установи. Ця пожертва прийшла в час, коли її наша установа найбільше потребує. Це імпозантний початок для цьогорічної Коляди, яка повинна не лише дати фінансову базу для продовження праці єдиної української допомогової установи, але теж і згуртувати при ній всіх активних громадян, як це було давнішими роками, ЗУАДКомітет виповнив історичну місію в акції допомоги українцям після другої світової війни. Та перед ним ще є нові завдання: його праці, його досвіду і міжнародного авторитету потребують ще українські втікачі, розкинені по світі, і можуть ще потребувати нові втікачі при зміні обставин.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — „Австрія" С. К., футбольні змагання за Чашу ЗДА, відбудуться в неділю, 25-го листопада 1962, о год. 2.30 по полудні, на грищі Українського Спортового Майдану при 31-ій Евню і 124 Вул. у Коледж Пойнті, Н. Й.

„Тризуб" Філядельфія — Портуґальський Ф. К., мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 25-го листопада 1962, о год. 2.30 по полудні на грищі Гюстон при 29 і Кембрія вул. у Філядельфії.

„Чорноморська Січ" Нюарк — „Інтер Клюб", мистецькі змагання Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю 25-го листопада 1962, о годині 2.30 по полудні, на грищі „Інтер Клюбу" в Коледж Пойнті, Н. Й.

БОГ і БАТЬКІВЩИНА!

„Боріться — Поборете!"

IX ГОЛОВНИЙ З'ЇЗД СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ

Ню Йорк, Н. Й.

24-го — 25-го листопада 1962 р.

ПРОГРАМА:

СУБОТА, 24-го ЛИСТОПАДА 1962:

Реєстрація делеґатів	9:00 — 10:00
1. Відкриття З'їзду	10:00 — 10:15
2. Вибір Президії	10:15 — 10:30
3. Відчитання та затвердження протоколу з попереднього З'їзду	10:30 — 11:00
4. Вибір Комісій: а) Мандатної б) Номінаційної в) Резолюційної г) Статутової	11:00 — 11:30
5. Звіти: а) Голови ГУ СУМА б) Керівників Відділів ГУ СУМА в) Голови Головної Контрольної Комісії г) Голови Головного Товариського Суду	11:30 — 1:30
ОБІДНЯ ПЕРЕРВА	
6. Запити і дискусія над звітами	3:00 — 5:00
7. Звіт Мандатної Комісії	5:00 — 5:15
8. Уділення абсолюторії	5:15 — 5:30
9. Поправки і доповнення до статуту СУМА	5:30 — 7:00
ВЕЧІРНЯ ПЕРЕРВА	
Товариська ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ в Авдиторії Школи св. Юра, при 215 Схід 6-та вулиця в Ню Йорку. Влаштовує з нагоди З'їзду Осередок СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки в Ню Йорку.	8:30 — 1:00

НЕДІЛЯ, 25-го ЛИСТОПАДА 1962:

Богослуження в українських церквах	9:00
1. Привіти	10:00 — 11:00
2. Передача Переход. Прапору ГУ СУМА	11:00 — 11:15
3. Доповідь — голови ЦВР СУМ д-ра М КУШНІРА	11:15 — 12:00
4. Запити і дискусія	12:00 — 1:00
ОБІДНЯ ПЕРЕРВА	
5. Звіт Номінаційної Комісії та вибір а) Головної Управи СУМА б) Головної Контрольної Комісії в) Головного Товариського Суду	2:00 — 3:00
6. Внески і постанови	3:00 — 3:30
7. Схвалення резолюцій	3:30 — 3:45
8. Закриття З'їзду	3.45 — 4:00

Всі наради IX-го Головного З'їзду СУМА відбуватимуться у великій залі ДОМУ ОРГАНІЗАЦІЙ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ в НЮ ЙОРКУ, при 315 Схід 10-та вулиця

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ в США

з глибоким сумом сповіщає, що дня 11-го листопада 1962 року, після довгої й тяжкої недуги помер бл. пам'яті

Дипл. Інженер, член Української Національної Ради, Заступник Голови та Керівник Ресорту Фінансів Виконавчого Органу Української Національної Ради, член ЦК Української Революційно-Демократичної Партії

ФЕДІР ПІҐІДО

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПАНАХИДА

за спокій душі Покійного буде відслужена

в НЕДІЛЮ, 25-го ЛИСТОПАДА 1962 р.
після Служби Божої,
в Катедрі св. Володимира — 160 Захід 82 вул. в Ню Йорку.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄД. ПРИХ. УНР в США

КОНТАКТНИЙ КОМІТЕТ АБСОЛЬВЕНТІВ І СТУДЕНТІВ УГА — УТҐІ

з великим жалем повідомляє про передчасну смерть кол. співробітника Видавництва УТҐІ і студента УГА

Бориса ДЯДЮШІ

Помер 17-го листопада 1962 року в Лос Анджелесі, Каліфорнія.

Дружині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

Повідомляємо всіх Друзів і Знайомих, що в НЕДІЛЮ, 25-го ЛИСТОПАДА 1962 року в КАТЕДРІ СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ, 160-170 West 82nd Street, New York, після Служби Божої — відбудеться

ПАНАХИДА

в Річницю Смерти

бл. п. АННИ ФЕСАК

Після Панахиди, в церковній залі, відбудеться ПОМИНАЛЬНИЙ ОБІД.

Муж МУСІЙ з Родиною

Український Музичний Інститут в НЮАРКУ, Ню Джерзі влаштовує

в суботу, 24-го листопада 1962 року

в залі CONTEMPORARY CLUB — 7 Bleeker St. NEWARK, N. J.
бл. входу до крамниці HAHNE від Halsey St.

ВЕЧІР ДЕБЮССІ

в століття народин композитора.

В ПРОГРАМІ:

„Клод Ахіль ДЕБЮССІ та його музика" реферат п. Галі КЛИМ.

ФОРТЕПІЯНОВІ твори композитора виконують учні УМІ: А. ВОЖНИЦЬКІ, О. НАГНИБІДА, Л. ПТАШИНСЬКА, М. ЦИБИК, Л. ЯКОВЕНКО, М. ЯКОВЕНКО, Л. ЯНІВ.

ПОЧАТОК: в год. 6:30 вечером.

ВСТУП ЗА ДОБРОВІЛЬНИМИ ДАТКАМИ.

Дохід призначений на Стипендійний Фонд ім. Р. Савицького.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
ОСЕРЕДОК ім. ген.-хор. Т. ЧУПРИНКИ в НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

з нагоди 9-го З'ЇЗДУ СУМА

ОСІННЮ ЗАБАВУ

в суботу, 24-го листопада 1962 року
в год. 9:00 вечером
в АВДИТОРІЇ ШКОЛИ СВ. ЮРА — при 215 Схід 6-та вул. в НЮ ЙОРКУ.
Оркестра М. ТКАЧА.

До участи запрошує КОМІТЕТ

Український Музичний Інститут в НЮ ЙОРКУ проголошує

ВПИСИ

ДО КЛЯСИ СОЛЬОСПІВУ,

яку провадитиме визначний педагог мистецтва співу

проф. ВАЛЕНТИН А. ЗДРАЙКОВСЬКИЙ,

був. професор консерваторії в Дніпропетровську.

Зголошуватись можна кожного ПОНЕДІЛКА від 6-8 веч в УМІ — 149 Друга Евеню, Ню Йорк, або ЩОДЕННО телефонічно: IN 9-4184

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку, Відділ УККА

при співучасті Українських Комбатантських Організацій міста НЮ ЙОРКУ

— влаштовує —

в НЕДІЛЮ, 16-го ГРУДНЯ 1962 р., в год. 6:00 веч.
в залі JUNIOR HIGH SCHOOL — при Ave. "B" (між 4-6 вул.)

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

для відзначення **20-річчя**

Української Повстанської АРМІЇ

• РОЗШУКИ •

Пошукую адреси ВП. Пані, вдови бл. п. д-ра СТЕПАНА ШУХЕВИЧА, у важній справі. Хто знав би, або Вона сама, прошу ласкаво писати на адресу:
Theodore SEMAKOWSKY
S. K. J. Ranch
Ahwahnee, California
Редакції в Німеччині прошу про ласкавий передрук.